

›Gökhöjden ›Vi dricker mindre ›De ska utveckla rörelsen ›Skrattcoaching
GRANSKNING Helnykterheten ifrågasätts i MHF

accent

INTERVJU

RAMI SHAABAN

Målvakt och
nykter muslim i
fotbollsvärlden

770 13 Grangärde • 0240-64 00 11 • www.saxenborg.se

IOGT-NTO-rörelsens kursgård Saxenborg Ekonomiska förening

kallar andelsägarna till stämma
lördagen den 28 april kl 14.00 på Saxenborg.

Sedvanliga stämmofrågor enligt stadgarna.

Styrelsen

IOGT-NTO-rörelsen i Medelpad söker

KRETSKONSULENT

Medelpads kretsen av IOGT-NTO gör nu en satsning för att tydliggöra och utveckla rörelsens förebyggande verksamhet i kretsen. Syftet med satsningen är att informera och engagera vuxna som nyktra och trygga förebilder för barnverksamheten.

Kvalifikationer och din profil

Alkohol – och drogfrihet är en självklarhet och medlemskap i IOGT-NTO-rörelsen krävs.

Körkort och tillgång till bil är nödvändigt för att klara jobbet.

Du gillar att arbeta med människor och har förmågan att engagera och inspirera.

Du tycker att det är viktigt att ge barn en nykter och meningsfull fritid.

Arbetsområdet är Medelpad.

Anställningsform: Projektanställning 2 år.

Tillträde: efter överenskommelse eller senast 1 augusti

Välkommen med din ansökan med lönekrav till:

IOGT-NTO, Karina Svedin, Nygatan 99, 861 33 Timrå

Upplysningar lämnas av: Mariann Wasserman 060-214 61
eller Ninve Düzgün 070-190 84 85.

tollare.org

Vilken
kurs
väljer
du?

Nykterheten ifrågasatt i MHF

8 GRANSKNING Stödmedlemmarna i MHF, Motormännens helnykterhetsförbund, har ökat drastiskt de senaste åren samtidigt som de helnyktra medlemmarna minskat lika drastiskt. Nu pågår i MHF en diskussion om att ta bort nykterhetslöftet för att kunna öka antalet fullvärdiga medlemmar.

REPORTAGE

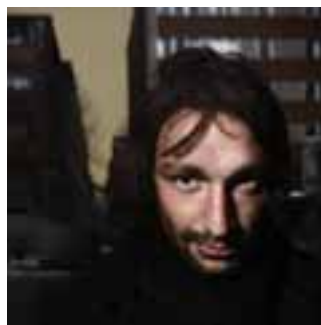
Ett rehabiliterat folkhemsbygge

22 REPORTAGE Gökhöjden utanför Karlstad var en del av det svenska folkhemsbygget som sakta flagnade bort. Idag har bostadsområdet fått nytt liv genom att bli ett rehabiliteringscenter för narkotika- och alkoholmissbrukare.

INTERVJU

Rami Shaaban

28 INTERVJU För landslagsmålvakten Rami Shaaban är den nyktra och muslimska uppväxten en stabil grund att stå på i framgång och motgång – både på och utanför fotbollsplanen.

GODA LIVET

Sköna skratt läker både psyke och kropp

32 SKRATTCOACH När man har motvind i livet kan skrattet förlösa. Plötsligt känns allt lättare och man får perspektiv på sina problem. Man blir helt enkelt smartare av att skratta.

OPINION

Dubbla budskap om alkoholen i EU

4 LEDARE Alkohol är ingen vanlig handelsvara säger EU för att sedan marknadsföra vin – som en jordbruksvara.

Fel att byta ordförande vid årets kongress

6 DEBATT Åke Marcusson tycker inte att argumenten för att byta ordförande vid årets kongress håller.

Äldre dricker för att klara ensamheten

16 ESSÄ Barbro Westerholm skriver om äldre kvinnors beroende som är ett eftersatt område i forskningen.

AKTUELLT

GHB förstärker könsrollerna

18 I FOKUS GHB är en drog som förstärker könsrollerna. Missbruket ökar männens makt över kvinnorna.

Cannabis ökar sug efter heroin

20 FORSKNING En studie av vid Karolinska Institutet visar att cannabis skapar ökat sug efter heroin hos rätter.

KULTUR

Om medberoendets mekanismer

35 BOK I boken Varulvsvalsen beskriver författaren Sigge Eklund hur det känns att vara medberoende.

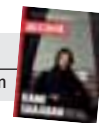
I RÖRELSE

Uppdrag att utveckla föreningarnas arbete

40 UTVECKLINGSKONSULENTER Deras arbete är att lyssna på och inspirera IOGT-NTO-föreningar att utveckla sitt arbete.

OMSLAGSBILD

Foto: Magnus Eriksson

FASTA AVDELNINGAR

LEDARE.....	4	GRANSKNING.....	8	SIFFROR&FAKTA.....	20	KRYSS.....	39
REDAKTION.....	5	AKTUELLT.....	11	ELDSJÄL.....	21	I RÖRELSE.....	40
INSÄNDAREN.....	5	FULL KOLL.....	13	KALENDER.....	21	FEM MINUTER.....	48
VASSASTE PENNAN.....	5	ESSÄ.....	16	REPORTAGE.....	22	IOGT-NTO INFO.....	49
DEBATT.....	6	HEJ LÄSARE.....	16	INTERVJU.....	28	NÄSTA NUMMER.....	51
PRESSGRANNAR.....	6	RESPONS.....	16	GODA LIVET.....	32	BAKIFRÅNLÄSARE.....	51
1000 ORD.....	7	I FOKUS.....	18	KULTUR.....	35	POSITIVA SLUTET.....	52
SMS-ÅSIKTER.....	7	FORSKNING.....	20	KRÖNIKA.....	38	GODA NYHETER.....	52

EUs alkoholstrategi slår fast att alkohol inte är någon vanlig handelsvara. Men inom EU-systemet och i medlemsländerna finns starka motkrafter som i alla lägen hävdar marknadens intressen. Senaste exemplet är en stor satsning på att marknadsföra vin – som en jordbruksvara.

Dubbla budskap från EU

AV EVA ÅHLSTRÖM

”**V**in är väl inte sprit”, utbrast en gång en irriterad politiker, som hade svårt att acceptera att det egna partiet fattat beslut om alkoholfri representation. Samma aningslöshet – eller kanske snarare strutsmentalitet – verkar fortfarande prägla mängas syn på alkohol. Ett av de senaste exemplen kommer från EU. Bara några månader efter att EU-kommissionen enhälligt ställt sig bakom unionens första alkoholstrategi, som syftar till att minska alkoholskadorna, föreslår samma kommission ett stort stöd till marknadsföring av vin från de europeiska vinproducenterna. Vin är väl inte alkohol, eller ...?

Vinstödet ingår i EUs gemensamma jordbrukspolitik, som trots massiv kritik verkar omöjlig att förändra. Men nog måste man undra hur kommissionen resonerar. Först antar den en alkoholstrategi som gör klart att alkohol inte är någon vanlig handelsvara, och att de annars så orubbliga reglerna om fri rörlighet på marknaden ibland måste få rubbas av hänsyn till folkhälsan. Sedan återgår allt till det gamla: Vin är en jordbruksprodukt och därmed åter vilken handelsvara som helst, som det gäller att marknadsföra och sälja så mycket som möjligt av.

När EUs alkoholstrategi antogs, var det många som hälsade den med glädje, bland dem folkhälsominister Maria Larsson och IOGT-NTOs förbundsordförande Sven-Olov Carlsson, som beskrev strategin som ett viktigt första steg och en plattform för fortsatt arbete inom EU för en restriktiv alkoholpolitik. Samtidigt var både de och andra kritiska mot att den strategi som till slut antogs var betydligt mer urvattnad än det första förslaget.

EUs folkhälsokommissionär Markos Kyprianou förklarade till och med att han aldrig varit utsatt för en så intensiv lobbykampanj som den företrädare för alkoholindustrin drev för att först försöka stoppa strategin och sedan, när det inte gick, få bort så mycket som möjligt av tvingande restriktioner – vilket alltså lyckades desto bättre.

Nu gäller det därför att gå vidare från det första steget, att få insikten om att alkohol inte är någon vanlig vara att påverka inte bara DG Sanco, som hanterar folkhälsofrågorna, utan hela EU-systemet – inklusive jordbrukspolitiken. Målet måste vara att få till stånd politiska åtgärder som minskar

»Vinstödet ingår i EUs gemensamma jordbrukspolitik, som trots massiv kritik verkar omöjlig att förändra.«

totalkonsumtionen, vilket är en förutsättning för att minska alkoholens skadeverknin-
gar.

För det fortsatta arbetet med strategin inrättas nu bland annat ett forum för alkohol- och hälsofrågor, ”Alcohol and Health Forum”. Där kommer frivilligorganisationer av olika slag att delta tillsammans med alkoholproducenter, försäljningsorganisationer, marknadsföringsföretag och företrädare för hotell- och restaurangnäringen.

Med erfarenheterna av lobbyarbetet mot strategin i färskt minne borde kommissionen inse att alkoholproducenter och –för-

säljare knappast är lika intresserade som organisationer inom folkhälsoområdet av åldersgränser, höjda skatter, lägre införselkvoter, strängare reklamregler och andra åtgärder som kan minska konsumtionen. De som lever på att producera och sälja en vara lär inte vara intresserade av att minska vare sig tillgång eller efterfrågan på den varan.

EUs alkoholstrategi är fortfarande ett viktigt första steg i arbetet för en restriktiv alkoholpolitik i medlemsländerna. Men för att det ska bli något nästa steg krävs betydligt mer än ett forum där alkohollobbyen kan motarbeta alla verkningfulla förslag. Det kräver att Maria Larsson och hennes kollegor i andra EU-länder gör klart att beslutet att minska de alkoholrelaterade skadorna kräver restriktioner som går emot marknadens intressen. Alkohol är ingen vanlig handelsvara! ■

FÖR ÖVRIGT ANSER ACCENT ATT...

Barnkalas på Systembolaget

BARNKALAS. ”Ska ni ha barnkalas?” frågade mannen i kassan på Systembolaget när vi skulle betala några flaskor alkoholfritt bubbel till festen där vi firade nya Accent. Har han missat någon del av personalutbildningen, eller...?

Flytande gräns för minister

LIVSMEDEL. ”Vodkan har stor betydelse för den svenska livsmedelsexporten”, säger jordbruksminister Eskil Erlandsson i ett pressmeddelande. ”Konsumenten förväntar sig att vodka görs av spannmål och potatis.” Som livsmedel föredrar nog de flesta spannmål och potatis som de är.

Verdandi är i fel sällskap

FEL SÄLLSKAP. ”Sänkta alkoholskatter behövs för att motverka den illegala sprithanteringen”, skriver Verdandis förbundssekreterare Gunvi Haggren i ett debattinlägg i flera landsortstidningar. Verdandi var en gång en nykterhetsorganisation men har nu hamnat i dåligt sällskap.

Citatet

»Många HBT-män-
niskor tror därför att
knarkliberalisering
och sexuell frihet
hör ihop.«

LARS TORTENSSON

Folkrörelsernas demokrati urholkas

DEMOKRATI På ett förenings-
möte nyligen svallade käns-
lorna heta. Ibland var det svårt
för ordföranden
att hålla styr på
mötet. Det speg-
lar en trend som
jag funnit allt
fler exempel på
– att kunskaperna i och respek-
ten för praktisk föreningsde-
mokrati har blivit sämre.

Folkrörelserna riskerar att
göra sig urarva i fråga om de
unika kunskaper och färdig-
heter som bär upp hela vårt
samhälle. För det är genom
demokratiska arbetsformer
som våra folkrörelser vuxit sig
starka. En demokrati som inte
fungerar under möten – när
det hettar till – blir bara ett
spel. Förmågan att hantera
spända situationer är avgörande
för tilltron till demokratin
som samlevnadsform.

Det kan verka formalistiskt
att hålla på mötesformerna.
Men man ska komma ihåg att
formerna skapats för att alla
ska kunna komma till tals och
påverka beslut. Alla ska veta
vad som sägs och beslutas.
Demokrati betyder att alla får
vara med – men också att alla
måste följa spelets regler.

Då bör vi också värda oss
om att värna, respektera och
utveckla vår demokrati.

THURE JADESTIG

Dans är medlemsvård tycker Leif Månsson. Här på Vallsjöbaden.

FOTO: TORKEL EDENBORG

Kultur är medlemsvård

MEDELSVÅRD Sängen har tystnat, läste jag i Accent. Det är mycket mera
som tystnat. Nu hörs inte längre det blivande Bert-Idoffs eller Thor-Leifs på
vardagskvällen hos IOGT-NTO. Medlemsvård är att ta hand om alla medlem-
mar och deras intressen. Vanlig "styrdans" som uttrycket är på nationerna i
universitetsstäderna var en del och kan fortfarande bli en del av medlems-
vården när det gäller de unga medlemmarna.

En annan typisk aktivitet hos IOGT var revyer och kabaréer. Visserligen
tänker jag i tider av Povel Ramel och Knäpp Upp eller Thor Modéen men
ådran finns säkert idag också. Släpp ut den. Offra lite av vår inbyggda byrå-
krati, och låt även nöjesliv i nykter miljö komma ut. Möjligen kanske vi får se
upp med nyktra författare. De kan lätt bli spetsigare i texten än vad nomen-
klaturen i kommuner och landsting tål. Det får vi väl ta.

En tredje punkt är att vi måste släppa fram de unga. Vi som tillhör grup-
pen 50-talister och äldre ska hjälpa till men kan vi hitta tonåringar, samt 60-
70- och 80-talister för förtroendeposter så släpp in dem. Vi som har varit
med kan vara mentorerna och de grå eminenserna som tar bort de värsta
fallgroparna åt våra ungdomar.

LEIF MÅNSSON

Minska trängseln på sjukhusen

HÄLSA Bristen på vårdplatser
i många sjukhus har länge
varit akut. Det finns viktiga
långsiktiga lösningar som att
vi rör mer på oss samt äter och
dricker rätt. Men det kräver
individuella beslut idag. I var
femte sjukhussäng ligger en
kategori dit vi kan räkna man-
nen med skrumplever, den av
rattfylla påkörda sjuårningen
och den unga damen som efter
skumpan på studentfesten
fått omdömet nedsatt och sin
framtid raserad i form av hiv

och aids. Alkoholrelaterade
sjukdomar är många och leder
även till fler tärande och färre
närande i arbetslivet jämte
träta, oro, split och ångest i
privatlivet. Det mest oroande
är ökat ungdomsfylleri. Med
mångas idag låga ålder vid
alkoholdebuten finns redan
risk för att i framtiden varan-
nan sjukhussäng behövs för
att vårda alkoholens offer.

Fler måste bli passivt goda
genom att sluta använda alko-
hol eller aktivt goda genom
att arbeta för ett nyktrare
samhälle.

THORE GÄRMARK

VASSASTE PENNAN VARNING FÖR RFSLS LIBERALA DROGSYN

NARKOTIKA Vi som deltog
i IOGT-NTOs första HBT-
kurs på Tollare i februa-
ri diskuterade främst hur
vi ska kunna höja nykter-
hetsrörelsens HBT-profil.
En lika viktig men kanske

svårare uppgift för en
nykter HBT-grupp är dock
att motverka missbruk
och drogliberala attityder i
HBT-rörelsen. Den största
HBT-organisationen, RFSL,
håvdar nämligen att förbu-

det mot innehav och eget
bruk av narkotika är mora-
listiskt och förkastligt.
Många HBT-människor tror
därför att knarkliberalise-
ring och sexuell frihet hör
ihop. Därför behövs det

ett motstånd även inifrån
denna rörelse!

LARS TORSTENSSON

VASSASTE PENNAN
Får en miljonlott!

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO,
UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund och
JUNIS, IOGT-NTOs Juniorförbund.

Pressläggning detta nummer:
20 mars

REDAKTION

Eva Åhlström
Chefredaktör,
ansvarig utgivare
08-672 60 51
eva.ahlstrom@iogt.se

Patrik Sandström
Redaktionssekreterare,
form och layout
08-672 60 50
patrik.sandstrom@iogt.se

Maria Zaitzewsky
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56
maria.zaitzewsky@iogt.se

Pierre Andersson
Nyhetsreporter
08-672 60 54
pierre.andersson@iogt.se

Eduardo Mutis
Bildredaktör
08-672 60 53
eduardo.mutis@iogt.se

Medverkande detta nummer:
Åke Marcusson, Barbro Westerholm,
Sören Viktorsson, Margaretha Ömsäter,
Tomas Nilsson, Bengt Göransson,
Anette Rimont, Anna Ågrahn, Martin
Thelander, Diana Reybekiel, Hillevi Nagel,
Johan Eklund, Magnus Eriksson, Rurik
Zaitzewsky, Anders Perstrand.

ADRESS

Accent, Box 12825
112 97 STOCKHOLM,
tel: 08-672 60 50, fax: 08-672 60 01
e-post: accent@iogt.se

IOGT-NTO-förbundet
tel: 08-672 60 00
Besöksadress:
Gammelgårdsv. 38
Stora Essingen, Stockholm

ADRESSÄNDRING

tel: 08-672 60 38/39
fax: 08-672 60 01

ANNONS

Info Reklambyrå. Janne Moréus
tel: 0221-213 40, mobil: 070-346 34 62
e-post: janne@info reklam.nu
Adress: Glasgatan 21, 731 30 Köping

TRYCK

VTT Grafiska, Vimmerby

OBESTÄLT MATERIAL

Tidning svarar inte för insända, obeställda
texter och bilder samt förbehåller sig
rätten att redigera insänt material.

LAGRING

Allt material i tidningen Accent lagras
och kan publiceras elektroniskt. Icke
anställda måste meddela eventuellt
förbehåll mot sådan lagring och publice-
ring. I princip publiceras inget material
med sådant förbehåll.

TS-KONTROLLERAD UPPLAGA
ISSN-nr: 0345-0406

MEDLEM I SVERIGES TIDSKRIFTER

Peter Axelsson och Mats Gunnarsson argumenterar i Accent 1/07 för att IOGT-NTOs kongress i sommar ska välja en kvinnlig förbundsordförande. Men de skjuter över målet, anser Åke Marcusson, tidigare bland annat förbundskassör i IOGT-NTO och president i IOGT International. Argumenten håller inte.

Fel byta ordförande nu

AV ÅKE MARCUSSON

I sin ambition att markera det självklara, att det finns en rad kompetenta kvinnor som passar som förbundsordförande, skjuter Peter och Mats över målet och försvårar ordförandearbetet. De hävdar att IOGT-NTO, som symbolvärde, borde välja en kvinna som nästa förbundsordförande. Så långt kan jag instämma till fullo. Symbolvärdet är stort, eftersom vi aldrig haft någon kvinnlig ordförande. Det finns också många lämpliga kandidater. Men när de utvecklar skälen för att valet ska ske just nu, har jag svårt att följa tankelinjen.

De skriver att det är risk att utvecklingsarbetet tappar fart. Jag är också rädd för att IOGT-NTOs utvecklingsarbete är för mycket inriktat på existerande verksamhet och för lite på att söka efter framtidens arbetsmodeller eller mötesplatser. Men avgörande för utvecklingsarbetet är enligt min mening inte om vi har en manlig eller kvinnlig ordförande. Avgörande är att kongressombuden inte bara bevakar sina distrikts intressen utan höjer blicken mot framtiden, att den förbundsstyrelse som väljs har utveckling i fokus och att det finns ett kansli som också är utvecklingsbenäget. En risk kan möjligen vara att förbundsordföranden ser som sin uppgift att bevara gamla arbetsmetoder och mötesstrukturer. Det är vad som hänt i de flesta IOGT-länderna i världen, och de har gått dramatiskt bakåt. Men ingen av de förbundsordförande vi haft har arbetat så, och jag tror inte att våra kommande ordförande kommer att göra det heller.

För det andra, skriver Mats och Peter, skulle det vara bra att dela upp det internationella och det nationella engagemanget hos ordföranden. Det tror jag vore att försvaga det svenska alkoholpolitiska arbetet

»I sin ambition att markera det självklara.../... skjuter Peter och Mats över målet och försvårar ordförandearbetet«

och öka risken för att utvecklingen stannar av. Det är ju först i mitten av 90-talet som IOGT-NTO kunnat förstärka sina resurser så att vi kan ha en heltidsarbetande styrelseordförande. Detta har många fördelar. En är att ordföranden får tid att bygga nätverk för organisationens bästa. Inflytandet i nykterhetsrörelsens olika grenar ökar mångdubbelt när "vår representant" har både en nationell plattform och en internationell. Ett exempel är det arbete som lett till att ICAA nu kan återta sin plats som mötesplats mellan opinionsbildare och forskare. Jag har själv varit involverad i kampen med alkoholindustrin som försökte "ta över ICAA" för att använda den som en vetenskaplig plattform i opinionsbildningen för måttlighetsdrickande. Den som löste knuten var Sven-Olov Carlsson.

Med stor personlig skicklighet, tillsammans med det han representerade – både IOGTs världspresident och IOGT-NTOs förbundsordförande, lyckades han mobilisera det som fanns kvar och kasta ut industrin.

S om tredje skäl för att välja en kvinnlig ordförande nu anger Mats och Peter att det är positivt i sig med ett byte. Men också det gäller ju oberoende av om vi byter till en kvinna eller en man. Den nyhetstid som man "får gratis", vid ett ordförandeskifte är dessutom väldigt kort och står inte på något sätt i relation till organisationens behov av regelbundet, tålmodigt opinionsarbete. Jag vet att IOGT-NTO har ett gott rykte hos media, hos beslutsfattare i riksdag, landsting och kommuner för att vara en seriös organisation. Det ryktet har vi fått för att vi arbetat långsiktigt på många olika plan i samhället. Det viktiga i det perspektivet är inte om förbundsordföranden är kvinna eller man. Det viktiga är att hon eller han fortsätter detta tålmodiga arbete.

Jag ser alltså inte att något av argumenten håller för att välja en ny ordförande just nu. Jag har förstått att Sven-Olov Carlsson är beredd att fortsätta sitt mycket framgångsrika ordförandeskap. Enda skälet till ett skifte nu skulle då vara att kongressen menar att han gör ett dåligt jobb och behöver bytas ut. Men det är ju inte det som Mats och Peters artikel handlar om. ■

ÅKE MARCUSSON har haft följande poster inom IOGT-NTO-rörelsen: förbundssekreterare i UNF 1977-1980, förbundssekreterare i IOGT-NTO 1980-1989, ledamot i förbundsstyrelsen 1989-1993, förbundskassör 1995-1999, ledamot i styrelsen för IOGT International 1990-1998 och världspresident IOGT 1998-2002.

PRESSGRANNAR

FOKUS "Alkoeuropa" kallar nyhetsmagasinet Fokus ett genomarbetat temablock om Sverige, Europa och alkoholen (nr 6/07). "Idag är frågan om skattesänkning överspelad", konstateras

i reportaget. Men hur ser framtiden ut? Alkoholindustrin har inte gett upp hoppet få igenom en "Europaanpassning" av de svenska alkoholskatterna. Slutsatsen blir: "Spelet om den svenska

alkoholpolitiken är knappast avgjort för gott."

VÄRMLANDS FOLKBLAD Mot bakgrund av ett stort reportage om unga flickor som söker hjälp för alkoholproblem

kräver Peter Franke i en ledare "stora insatser för att bromsa supandet". Han vill ha svar på varför flickorna super, och han kräver en upprustning av samhällets insatser, från ungdomsgårdar till skol-

sköterskor och barnpsykiatri. "Problemen går inte att informera bort, även om det är populärt med kampanjer. Det är konkreta åtgärder som minskar tillgängligheten som behövs."

Citatet

»Jamen, de på läkta-
ren spelar inte fotboll
och de som är på pla-
nen dricker inte öl.«

URBAN RYBRINK, informationschef
för Hammarby Fotboll om varför det
är ok att ha ett bryggeri som sponsor.

Bjöds på gratis öl - ville sänka skatten

MÅNADENS SNACKIS I mitten av februari blossade en
kort men intensiv debatt om alkoholskatterna upp. Len-
nart Hedquist, ordförande i riksdagens skatteutskott,
krävde sänkt skatt på öl och vin och ville kompensera
med höjd skatt på sprit.

Motiveringen var att han ville skydda ungdomarna
från all utländsk alkohol - detta trots att all tillgänglig
statistik visar att införseln och smuglingen minskar.

Aftonbladet presenterade en möjlig förklaring till
Hedquists märkliga förslag: bara tre veckor innan bjöds
han och skatteutskottets övriga ledamöter på middag
och starköl av Sveriges Bryggerier och Carlsberg.
Debatten dog sedan snabbt efter uttalanden från
Fredrik Reinfeldt och folkhälsominister Maria Larsson
där bägge sa att en skattesänkning inte är aktuell.

PIERRE ANDERSSON

SVAR DIREKT

Ledaren väckte funderingar

Eva Åhlströms ledare i Accent nr
2/07 väcker funderingar. Finns det
verkligen medlemmar som inte
vill ha "nyktra alkoholister" i vår
rörelse? "Nyktra alkoholister" är ju
ett relativt nytt begrepp, men före
detta alkoholister och missbrukare
har vi ju alltid haft som medlem-
mar. De har accepterats och ofta
blivit "pampar" både i föreningen
och i samhället, även om de begått
löftesbrott några gånger och sedan
gått in på nytt med så kallad åter-
upptagning. En av ursprungsprin-
ciperna var ju att rädda drinkare.
Många medlemmar skulle liksom
jag kunna vittna om missbrukare
som genom sitt medlemskap kom-
mit på fötter och gjort värdefulla
insatser för våra idéer.

OLLE AXELSSON, MEDLEM I 76 ÅR

Använd inte ordet "torrlagda"

Jag blir bestört och förbannad när
uttrycket "torrlagda" används om
ett antal counties i Texas i reporta-
get om att var fjärde amerikan är
nykterist!

Har alkohollobbyn blivit så fram-
gångsrik att deras absurda nidord
för alkoholfria miljöer till och med
anammats i IOGTs egen tidning
Accent?

PETER ÖJERSKOG, KARLSKRONA

1000 ORD

Demonstration mot kvinnovåld på Medborgarplatsen i Stockholm.

FOTO: BERTIL ERICSON/ SCANPIX

Mäns våld mot kvinnor största kränkningen

KVINNOVÅLD Mäns våld mot kvinnor är den största enskilda kränkningen av de mänskliga rättigheterna
anser FN. En tredjedel av alla kvinnor i världen riskerar att bli misshandlade någon gång under sitt liv. 2003
anmäldes i Sverige 22 400 fall av kvinnomisshandel. I en FN-rapport nyligen kritiserades Sverige för att inte
göra tillräckligt för att komma tillrätta med den "djupt rotade ojämställda maktrelationen mellan kvinnor
och män som ligger bakom olika former av våld mot kvinnor". Rapporten anser att alkoholen inte orsakar
våldet. Detta trots att de undersökningar som finns både i Sverige och utomlands visar att en stor majoritet
av allt våld utförs under alkoholpåverkan - även våld mot kvinnor.

**GRÖNKÖPINGS VECKO-
BLAD** Accent har blivit
uppmärksammas i det
ärevördiga veckobladet
för nyheten om den
långsamma medlemsök-
ningen (se faksimil).

NORRA SKÅNE "Alkohol
är mer än en budget-
fråga", är rubriken på
en ledare i Norra Skåne.
"Det är också en folk-
hälsofråga och en fråga
om brott", konstaterar
ledarskribenten, som

efter en beskrivning
av den stora införseln
över gränserna kommer
fram till att lösningen
på problemen är - sänkt
skatt på alkohol.

SMS-ÅSIKTEN

**TYCK TILL! SMS:a ÅSIKT
till Accent på 0733-726 250
och berätta vad du tycker:
om Accent, om IOGT-NTO
om alkoholen etc. Vi publi-
cerar dina åsikter här på
debattsidan.**

HELNYKTERHETEN ÄR

Stödmedlemmarna i MHF är snart fler än de helnyktra. Nu diskuterar man att ta bort nykterhetslöftet för att öka antalet fullvärdiga medlemmar.

■ **MHF** Sedan 1983 har MHF gjort det möjligt för icke-helnyktra att stödja organisationen och dess syften genom medlemskap i det som kallas MHF Support. Medlemsavgiften är densamma som till MHF, medlemsförmånerna likaså, men här finns inget nykterhetskrav och möjligheterna till demokratiskt inflytande är i dag obefintliga.

Fram till år 2000 var antalet medlemmar i MHF Support relativt litet, till och med minskande. Genom aktiv värvning, nästan uteslutande i samarbete med försäkringsbolaget SalusAnsvar, bröts trenden och antalet medlemmar steg kraftigt. I slutet av förra året var nästan 16 000 personer medlemmar i MHF Support.

Nu diskuterar MHF att ge stödmedlemmarna samma inflytande som de helnyktra medlemmarna, något som i praktiken skulle innebära ett slopande av nykterhetslöftet. I interna dokument heter det att "bindningar till nykterhetsrörelsen bidrar till imageproblem" och de helnyktra medlemmarna kallas gammalmodiga och oprofessionella.

DE ALLRA FLESTA, MELLAN 90 och 95 procent, av dem som blir medlemmar i MHF Support värvas via SalusAnsvar. Den som ringer SalusAnsvar och vill köpa en försäkring blir upplyst om att medlemskap i MHFs supporterklubb ger bra rabatter på både bil- och hemförsäkring. När Accent ringer och frågar vad det innebär får vi svaret att "Man behöver inte vara helnykter och behöver absolut inte gå ut och värva medlemmar eller något sådant. Du betalar din avgift bara, farligare än så är det inte".

Samtidigt som antalet supportmedlemmar ökar kraftigt så fortsätter antalet medlemmar i det helnyktra MHF att gå ner. Förra året minskade medlemstalet med närmare 2 000 medlemmar och redan nästa år kommer antalet supportmedlemmar att vara fler än de helnyktra om utvecklingen fortsätter.

8 ACCENT APRIL 2007

»VISST ÄR DET SVÅRT ATT VÄRVA HELNYKTRA MEDLEMMAR, MEN DET ÄR JU HELNYKTERHETEN SOM ÄR SJÄLVA POÄNGEN.«

ROLF BROMME, ORDFÖRANDE I MHFs LOKALFÖRENING I UPPLANDS VÄSBY

Under våren 2006 genomfördes en slags diskussionssatsning inom MHF. Ett studiematerial med titeln "Våga forma MHFs framtid" togs fram med syfte att få fram

underlag för vidare diskussioner på förbundsmötet 2006. Via studiecirkel ute i avdelningarna skulle medlemmarnas åsikter samlas in.

Materialet innehåller bland annat en "probleminventering" där ett antal hinder för organisationens utveckling listades. Här beskrivs hur den helnyktra medlems-

basen är både föråldrad och försvagad. Här finns också ett antal formuleringar som har fått helnyktra medlemmar i MHF att reagera. Här sägs bland annat att "varumärket påverkas negativt med anknytning till övriga nykterhetsrörelsen" och att "MHF har respekt och förtroende i professionella projektgenomföranden. Överseende attityd till vissa av den traditionella rörelsens representanter visas dock. Ledningen ombuds emellanåt att välja rätt identiteter på dem som ska delta i utåtriktade uppdrag."

Som läsare får man intrycket av att den helnyktra delen av MHF är gammaldags och icke-representativ och att de moderna, professionellt styrda lobbying- och infor-

IFRÅGASATT I MHF

GRAFIK: EDUARDO MUTIS

Rolf Bromme

mationskampanjerna är framtiden.

Rolf Bromme är ordförande i MHFs lokalavdelning i Upplands Väsby. Han är en av de som reagerat på formuleringarna i studiematerialet.

– Det där är nonsens. Problemet inom MHF är inte att helnykterhet är gammaldags, problemet är att vi vant oss vid att det är någon annan, det vill säga SalusAnsvar och dess föregångare Ansvar, som värvar medlemmar.

Rolf Bromme menar att det visst är svårt att värva helnyktra medlemmar, men att det inte innebär att man bara kan ge upp

Benny Ruus

och säga att vi satsar på supportmedlemmarna istället.

– Visst är det svårt att värva helnyktra medlemmar, men det är ju helnykterheten som är själva poängen. Jag har inget emot stödmedlemmar, de får gärna betala för att stödja oss, men vi måste hitta sätt att värva helnyktra också. Vi vet ju att det går.

En av författarna bakom studiematerialet är MHFs förbundsdirektör Tom Bjerver. Till MHFs förbundsårsmöte 2005 skrev han också rapporten "Vinna eller försvinna", en skrift som delvis legat till grund för studiematerialet.

När Accent kontakter Tom Bjerver för att be om en intervju får vi beskedet via e-post att han inte vill tala med oss och hänvisar till organisationens ordförande Benny Ruus:

"Med avseende på de förklenande omdömen om MHFs strategier som regelbundet fälls från olika nivåer IOGT så har jag i samråd med förbundsordförande Benny Ruus kommit till slutsatsen att han gör uttalanden i dessa policyskapande frågor."

BENNY RUUS HAR VARIT förbundsordförande i MHF de senaste sju åren. Han menar att formuleringarna i studiematerialet om MHFs framtid är provocerande med avsikt.

– Ja, avsikten har varit att provocera. Det är lätt att man slumrar till och tycker att allt är bra som det är. Tillvaron omkring oss förändras oerhört snabbt och medelåldern i vår organisation är hög. Det finns helt klart en risk att man får en för statisk syn på organisationen.

Han menar att formuleringarna är en del i en nödvändig självkritik och att de speglar omvärldens syn på helnykterhet och nykterhetsorganisationer.

– Vi kan konstatera att andra människor ser helnyktra som dogmatiska. Vi måste möta människor och vara välkomnande, vi slår inte igen dörren. Detta är provocerande för vissa inom nykterhetsrörelsen.

Benny Ruus menar att det inte är ett medvetet värnande av just supportmedlemmar jämfört med helnyktra som ligger bakom förändringarna i medlemstalen. Snarare beror det på att attityderna i samhället i stort har förändrats.

SKRIFT PEKAR UT NYKTERHETEN SOM ETT PROBLEM

■ **STUDIECIRKEL** Under våren 2006 genomfördes ett antal studiecirklar i MHF-avdelningar runt om i landet. Syftet var att ta

I skriften "Våra formor MHFs framtid pekas nykterheten ut som ett problem."

fram underlag för en diskussion om organisationens framtid under namnet: "Våra formor MHFs framtid". Underlaget för studiecirkelarna var en skrift där man bland annat kan läsa följande under rubriken "Probleminventering":

"MHF har respekt och förtroende i professionella projektgenomföranden.

Överseende attityd till vissa av den traditionella rörelsens representanter visas dock. Ledningen ombeds emellanåt att välja rätt identiteter på dem som ska delta i utåtriktade uppdrag."

"Avståndet mellan ett mer välutbildat professionellt kansli och folkrörelsen tenderar att öka, och med skärpta ekonomiska förhållanden leder det till spänningar i rörelsen."

"Bindningar till den 'gamla' nykterhetsrörelsen bidrar till imageproblem för MHF."

"Varumärket påverkas negativt av anknytning till övriga nykterhetsrörelsen och dess imageproblem."

I skriften målas också tre framtidsscenarioer upp:

1. Fortsätta som förut – gå under med flaggan i topp
 2. Medlemskap på demokratiskt likställda villkor – utnyttja möjligheten med MHF Support
 3. Gruppernas särart förtydligas genom en uppdelning i administrativ form och dialog
- Enligt vad Accent erfar har de flesta grupperna angett att alternativ tre är det mest önskvärda.

PIERRE ANDERSSON

pierre.andersson@iogt.se

– Det är betydligt lättare att få supportmedlemmar än att värva medlemmar på en helnykter grund, inte minst i samband med att SalusAnsvar säljer försäkringar.

När Benny Ruus får frågan om vad MHF gör för att öka antalet helnyktra medlemmar och vända den negativa trenden blir det först tyst ett par sekunder.

– Det är en omöjlig fråga... det där hänger samman med hur värderingarna i samhället förändras. Vi har ett samhälle som är mer tillåtande till alkohol idag och nedgången är en spegelbild av det.

ENLIGT BENNY RUUS ÄR studiematerialet "Våga forma MHFs framtid" en del i en process som inte är avslutad. En utredning tittar just nu på vilken roll supportmedlemmarna har just nu och vilken roll de ska ha i framtiden. Just detta är en kärnfråga – låter man supportmedlemmarna få samma demokratiska inflytande i organisationen som de helnyktra tar man ju i praktiken bort kravet på helnykterhet.

– Utredningen har inte kommit med några slutsatser så här långt, säger Benny Ruus. Men jag upplever inte att det är aktuellt med en sådan utveckling i dag, vi ifrågasätter inte vår helnykterhet.

Ett avsnitt i materialet dock behandlar just detta. Tre möjliga framtidsscenarier målas upp: ett där inget görs och organisationen sakta går under, ett annat där man tar vara på supportmedlemmarna och ger dem inflytande och ett tredje där gruppernas särart ska göras tydligare.

– Man kan säga att det är en slags kniptångsfråga, säger Rolf Bromme. Det går bara att svara på ett sätt, ingen vill ju att organisationen går under. Frågan antyder att det inte går att fortsätta som vi gjort tidigare och att det bästa vore att slå ihop MHF och supportgruppen.

Av de avdelningar som har gått igenom materialet har ett fåtal svarat att alternativ två, att jämställa supportmedlemmarna med de helnyktra, vore det bästa. De allra flesta har dock valt det sista alternativet – att förtydliga gruppernas särart. I detta framtidsscenario skissas man på en parallell organisation för supportmedlemmarna, kanske i stiftelseform.

– Vi ska värdera och diskutera allt detta på vårt förbundsårsmöte i oktober, säger Benny Ruus. Där kommer det här arbetet som vi nu är mitt uppe i att redovisas, men om det kommer några konkreta förslag eller inte vet jag inte nu.

Det finns tecken på sprickor mellan MHFs medlemmar ute i landet och förbundsledningen i Stockholm. Ett sådant tecken är ledningens beskrivning i studiematerialet av den helnyktra delen gammaldags, opro-

Alkolåset är MHFs viktigaste alkoholpolitiska fråga.

FOTO: MHF

fessionell och icke-presentabel inför samarbetspartner och finansörer. Ett annat tecken är förbundsdirektörens egna åsikter när det gäller helnykterhet. I ett mejl till Bengt Göransson, före detta förbundsstyrelseledamot i MHF, som Accent har fått ta del av skriver Tom Bjerver bland annat följande:

"...helnykterhet i livets alla skeden är om inte en omöjlig fråga så i vart fall i dagens

»VI HAR ETT SAMHÄLLE SOM ÄR MER TILLÅTANDE TILL ALKOHOL IDAG OCH NEDGÅNGEN ÄR EN SPEGELBILD AV DET.«

BENNY RUUS, FÖRBUNDSORDFÖRANDE I MHF

samhälle en så marginaliserad fråga att det knappast är framgångsrikt att bygga motororganisationer kring fenomenet."

BENGT GÖRANSSON, SOM BLAND annat i MHFs tidning Motorföraren framfört kritiska synpunkter på organisationens kampanj för alkolås i bilar, säger att han inte vill klandra Tom Bjervers synpunkt.

I MHFs ser sig främst som en motororganisation, vilket avspeglas i medlemstidningen Motorföraren.

– Jag kan bara konstatera att om det är som Bjerver hävdar är framtidsutsikterna utomordentligt dystra, säger Bengt Göransson. Man bygger inga massengagemang kring kravet på alkolås, hur angelägna dessa än kan vara.

Benny Ruus vill inte kommentera det Tom Bjerver skriver med hänvisning till att det får stå för Tom Bjerver själv. När Accent ringer Tom Bjerver för en kommentar vill han dock inte ens lyssna på frågan.

– Du får vara nöjd med de svar du fått av Benny Ruus. Jag har inga fler kommentarer till det här.

PIERRE ANDERSSON

pierre.andersson@iogt.se

FAKTA STÖDMEDLEMSKAP I IOGT-NTO

STÖDMEDLEMSKAP I slutet av nittiotalet fördes en framtidsdiskussion inom IOGT-NTO där bland annat frågan om stödmedlemskap diskuterades. Antalet medlemmar var på väg ner och ekonomin vilade tungt på ett ben (lotterierna) och var därför sårbar.

Möjligheten att värva stödmedlemmar skulle göra att organisationen kunde knyta människor som sympatiserar med våra åsikter till oss utan att de skulle behöva bli helnyktra.

Medlemsavgifterna skulle också kunna bli ett välkom-

met tillskott till kassan.

IOGT-NTO valde dock en annan väg, någon möjlighet till stödmedlemskap infördes inte och sedan dess har frågan i princip varit död inom organisationen.

Finland inför varning på alkoholförpackning

I Finland kommer alkohol-drycker på över 2,8 procent att förses med varningstext för att minska alkoholkonsumtionen bland högriskgrupper.

■ **FINLAND** Kan man genom ökad upplysning få konsumenterna att minska drickandet? Diskussionen var heta, när den finländska riksdagen nyligen debatterade saken. Omröstningen slutade sedan 104-71 till förmån för ett förslag om att införa varningstexter på alkoholdrycker.

Regeringspartierna centern, socialdemokraterna och svenska folkpartiet röstade för. I oppositionen var moderaterna, de gröna samt vänstern emot, medan kristdemokraterna gick på regeringens linje.

– Exakt tidpunkt för när varningstexterna kommer att tas i bruk är ännu inte bestämd. Ett beslut torde dock komma nu under våren, berättar regeringsrådet Kari Paaso på det finländska social- och hälsovårdsministeriet för Accent.

Hur varningstexterna ska se ut, är heller inte bestämt. Man har att välja mellan separata texter eller texter som finns tryckta på själva produktetiketten.

Den ökade kostnad som uppstår torde få betalas av producenter och importörer.

– I det lagsförslag som nu bereds sägs att de ska ha möjlighet att lägga på några tiotal cent (en cent är ung tio öre) på produkten, förklarar Kari Paaso.

VAD TYCKER DÅ FINLÄNDARNA i gemen om det här förslaget? Accent besökte Pullman Bar, en av Helsingfors populäraste krogar, belägen mitt på själva järnvägsstationen.

– Det här luktar hälsofundamentalism! säger Elisabeth Nordgren. Hennes väninna Anna-Stina Henriksson håller med:

– Vi har ju redan idag varningstexter på cigarettpaket, och inte har väl det fått folk att röka mindre...

Vid ett annat bord träffar vi Lida Simes, som däremot är en varm anhängare av varningstexter.

Finlands riksdag har nyligen beslutat att införa varningstexter på alkoholdrycker.

FOTO: PATRIK SANDSTRÖM

– Texterna ska ju framför allt varna för alkoholens skadliga effekter vid graviditet. Jag fick själv barn för tre år sedan och under

»Naturligtvis hoppas vi att riskgrupper, som exempelvis gravida kvinnor, ska minska sin konsumtion.«

hela graviditeten drack jag inget alls.

– Det finns inget mer oskyddat än ett ofött barn och jag tycker de här varningstexterna är jättebra!

Suvi Ikävalko är servitris på Pullman

Bar. Hon påpekar, att exempelvis nästan all öl som serveras hälls upp från fat.

– Då har ju naturligtvis varningstexter inte någon effekt. Kanske kan den ha viss effekt på unga konsumenterna som köper öl i butikerna, menar hon.

På det finska systembolaget, Alko, säger informationschef Mika-Pekka Miettinen att det ännu är för tidigt att spå vilken effekt varningstexterna kommer att få för försäljningen.

– Naturligtvis hoppas vi att riskgrupper, som exempelvis gravida kvinnor, ska minska sin konsumtion, förklarar han.

Finns det då några exempel på andra länder som genomfört samma åtgärd?

– Ja, USA har haft sådana här varningstexter sedan 1989, svarar Kari Paaso på social- och hälsovårdsdepartementet och tillägger att även Frankrike kommer att ha dem i bruk från och med oktober i år.

VARNINGSTEXTERNA ÄR INTE DEN enda åtgärden för att försöka få ner alkoholkonsumtionen i Finland. Det ska bli förbjudet med alkoholreklam i TV mellan klockan sju på morgonen och nio på kvällen. Samtidigt förbjuds också försäljning av öl-packer med "mängdrabatt" och krogarna ska heller inte få annonsera om "happy hours".

Den finländska riksdagen väntas även anta ett uttalande där man uppmanar nästa regering (landet går till val den 18 mars) att verka för en höjning av skatten på främst alkoholstarka drycker.

En undersökning nyligen av ekonomitidningen Taloussanommat visar att samtliga riksdagspartier är för en höjning av alkoholskatten. Det gäller framför allt skatten på drycker med hög alkoholkhalt.

SÖREN VIKTORSSON

accent@iogt.se

BAKGRUND FÖLJDerna AV ALKOHOLSKATTESÄNKNINGEN I FINLAND

SKATTESÄNKNING I mars 2004 sänkte Finland spritskatten med 44 procent. Sänkningen gjorde att priset på vodka och andra spritsorter sjönk med över en tredjedel.

Efter skattesänkningen har alkoholskadorna ökat närmast lavinartat. Berusningsdöden bland kvinnor steg med 40 procent på två år och bland finska män i åldern 16-64 år

har alkoholen blivit den vanligaste dödsorsaken. I Finlands riksdag diskuterar man nu att höja alkoholskatterna igen.

Försäljning av alkohol och cider minskar

BLANDDRYCKER Systembolagets statistik för början av året visar att konsumtionen av cider och blanddrycker minskat med omkring åtta procent jämfört med samma period förra året. Detta är ett trenderbrott i en utveckling som bara pekat uppåt de senaste åren.

Sammantaget under de senaste tio åren har dock försäljningen av alkohol och andra blanddrycker ökat

med 63 procent. Även om konsumtionen nu minskat vill UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund se åtgärder mot alkoholen som de anser främst vänder sig till unga.

– I Tyskland införde man en skatt på 26 kronor och det fick tydlig effekt. En tredjedel av ungdomarna mellan 12 och 17 år slutade dricka alkohol över huvud taget, säger Robert Damberg, ordförande i UNF. /PA

Syskon och kompisar langar mest

LANGNING Det vanligaste sättet för högstadiungdomar att få tag på alkohol är via syskon, kompisar och kompisars syskon. Det visar en ny rapport från Centrum för folkhälsa som följt alkoholvanor bland elever på högstadiet.

Flickor får oftare hjälp att skaffa alkohol än pojkar i samma ålder. Rapporten visar att de elever som drack sig berusade redan i årskurs sju också hade en högre konsumtion i årskurserna 8 och 9, samt att de elever som blivit bjudna på alkohol hemma dricker mer än de som inte blivit bjudna.

I en enkätundersökning som Alkoholkommittén genomfört bland socialsekreterare och fältarbetare i 49 kommuner kom man fram till ett något annat resultat. Åtta av tio socialarbetare menar att den olagliga utlandsalkoholen ökat kraftigt bland ungdomar de senaste tre åren. Hälften menar att detta är det främsta sättet för ungdomar under 18 år att få tag på alkohol.

Konferens om alkohol och utveckling

NBV I slutet av april arrangerar NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, en kon-

EU vill öka vinförsäljningen.

FOTO: PHOTOS.COM

EU VILL SÄLJA MER VIN

EU Krafter inom EU vill stärka den europeiska vinbranschens konkurrenskraft genom mer pengar till vinstöd och en offensiv marknadsföring av vin.

– EU fortsätter samma skadliga, dyra jordbrukspolitik som förr, säger Hélène Goudin, EU-parlamentariker för Junilistan. Vinstödet försvårar en reform av jordbrukspolitiken. Ska EU verkligen sponsra kampanjer som uppmanar till ökat vindrickande?

/PA

ferens i Stockholm om alkohol och utveckling. Medverkar gör bland andra Diyanath Samarasinghe, professor i psykologisk medicin från Sri Lanka, Neo Morjele, alkoholforskare från Sydafrika och Dag Rekke från WHO:s avdelning för mental hälsa och drogbruk.

Mer information finns på www.nbv.se.

Spanien nobbar lag mot alkoholreklam

REKLAM Efter påtryckningar från alkoholindustrin drar nu den spanska regeringen tillbaka ett lagförslag som bl.a. skulle stoppa alkoholreklam i anslutning till skolor samt begränsa reklam i tv under bästa sändningstid.

Var femte trafikdöd i Finland körde rattfull

FINLAND Under 2006 dog 330 personer i den finska trafiken. 64 av dem, var femte, hade så mycket alkohol i blodet att de skulle ha åkt dit för trafiknykterhet. Totalt har antalet dödsfall i trafiken halverats i Finland sedan 1990 medan antalet rattfulla inte minskat alls sedan 1970-talet.

San Diego inför alkoholboja

TRAFIK De mest notoriska rattfylleristerna i San Diego, USA, kommer att förses med ett armband som känner av om bäraren dricker alkohol. Armbanden känner av även små alkoholmängder via den kroppssvett som utsöndras från den som bär det. Data skickas sedan till en övervakare varje dag via ett modem i bärarens hem.

KRIS får miljoner till ungdomsprojekt

BEHANDLING KRIS, Kriminellas revansch i samhället, har fått sju miljoner från Allmänna arvsfonden för att genomföra ett treårigt ungdomsprojekt. Syftet är att få unga människor att lämna ett liv med missbruk och kriminalitet bakom sig.

SAGT&GJORT MIKAEL THYBERG UPPRÖRS ÖVER METADON OCH STARTAR DROGFRITT BEHANDLINGSHEM

Berätta om behandlingshemmet Åsbogården i Gävle!

– Vi väntar på tillstånd, men räknar att komma igång under våren. Vi kommer initialt att ha sju platser, för personer med alla typer av drogberoende. Vi utgår från salutogenes, en hälsofrämjande metod, som enkelt

förklarar innebär att man fokuserar på ljuset i tillvaron, inte det mörka. Känslan av sammanhang, KASAM, är också en viktig grundsten i behandlingen. I tänkesättet ingår bland annat förutsägbarhet och rutiner, parallellt med utmaningar, som får människor att växa.

Vi har en sysselsättningsgaranti och kommer att lägga stor vikt vid ett aktivt förhållningssätt. Våra klienter kommer att få promenera, köra motorcross eller kanske syssla med djur. Vi kommer att ha tillgång till hästar, vilket vi ser som positivt för behandlingen.

Varför ett behandlingshem?

– Jag har tidigare arbetat inom KRIS och med ett frivillningsprojekt som heter Vägen ut. Jag har jobbat med före detta missbrukare och vet att många behöver stöd och hjälp för att klara av ett liv ute i samhället. Dessutom har jag upprörts över hur

läkare överförskriver metadon och subutex. Därför startar jag och Johan Lejon det här hemmet.

Vi tror att metoden kommer att vara framgångsrik. På sikt vill vi utöka antalet platser.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzewskey@iogt.se

»Lennart Hedquist sitter och tycker en massa om det här men har inget fog för det han säger.«

MARIA LARSSON, folkhälsominister, om skatteutskottets ordförande apropå hans förslag om sänkta alkoholskatter. (P1 Morgon 19 februari)

Under förstudien till projektet har ungdomsverksamhet för ungdomar mellan 13 och 25 år, UngaKris, startats på sex orter i landet, tanken är nu att detta ska spridas över hela landet.

Drograttfyllerister ökade förra året

TRAFIK Förra året stoppades 30 procent fler drograttfyllerister jämfört med året innan. Detta enligt statistik från Rättmedicinalverket, RMV. Av 10 151 blodprov som polisen skickat till RMV innehöll 7 174 illegala narkotika. Statistiken visar att brotten oftast begås av personer i åldersgruppen 20-29 år.

En orsak till ökningen är troligen att polisen sedan ett par år ökat narkotikainsatserna och fått större kunskap om drogtecken och symptom hos missbrukare.

Åtta av tio svenskar vill ha alkohol i alla nya bilar.

FOTO: CARL JOHAN ERIKSON,

Svenska bilar vill ha alkohol

TRAFIK Fler än åtta av tio bilister anger att de vill ha alkohol i alla nya bilar. Detta enligt en enkät som omfattar fler än

Alkoholförbud på ryskt flyg

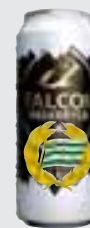

RYSSLAND Fulla passagerare orsakar störningar, förseningar eller i värsta fall säkerhetsproblem. Nu har problemen med alkohol på ryska flygplan blivit så stora att inrikesministeriet överväger att helt förbjuda alkohol på alla reguljära flygningar.

Nyligen blev en flygning från Moskva till Bangkok mer än tio timmar försenad sedan ett antal överförfriskade passagerare rök på planet och därefter hamnat i konflikt med personalen ombord. /PA

TRE FRÅGOR

Urban Rybrink, informationschef för Hammarby Fotboll

Hammarby Fotboll har nyligen tecknat ett sponsoravtal med bryggeriet Falcon. Hur tänkte ni egentligen?

– Vid alla sponsringsavtal så är det klart att vi funderar över hur det påverkar klubbens image. Men vi ser inte det här som en koppling mellan alkohol och fotboll, vi ser det här som en koppling mellan evenemang och fotboll. En fotbollsmatch är ett evenemang och då tycker jag att det är helt okej att publiken kan ta sig en öl.

Men tycker ni verkligen att fotboll och alkohol hör ihop?

– Jamen, de på läktaren spelar inte fotboll och de som är på planen dricker inte öl. Jag tycker inte att det här är något problem.

Borde inte A-laget vara en förebild för ungdomarna i klubben?

– Vi använder ju inte Falcons logotyp i ungdomsverksamheten. Jag ser absolut inget problem eller någon konflikt i detta. Att dricka öl som måltidsdryck eller i samband med evenemang är inte något problem, vi är inga dåliga förebilder. Vi har ett bryggeri som samarbetspartner, vi ser inte att det har med fylleri att göra.

PIERRE ANDERSSON

pierre.andersson@iogt.se

FULL KOLL

ILLUSTRATION: DIANA REYBEKIEL

SNYGG? Ulf Kristersson, moderat socialborgarråd i Stockholm vill göra det möjligt att servera alkohol dygnet runt för att göra Stockholm till en mer attraktiv stad. Accent tycker att staden är snygg även i nyktert tillstånd.

Spritresorna till utlandet fortsätter men den värsta yran kring den billiga alkoholen verkar ha lagt sig.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

Alkoholkonsumtionen och införseln minskar

För andra året i rad minskar alkoholkonsumtionen i Sverige. Förklaringen verkar vara att nyhetens behag med billig alkohol från utlandet lagt sig.

■ **KONSUMTION** Totalt minskade alkoholkonsumtionen förra året med fem procent till 9,7 liter ren alkohol per invånare. Detta visar en rapport från Sorad, den avdelning inom Stockholms Universitet som har regeringens uppdrag att följa den svenska alkoholkonsumtionen.

Samtidigt som den totala konsumtionen gått ner visar statistiken att Systembolagets försäljning ökat med tre procent. Förklaringen till den minskade konsumtio-

nen finns istället att finna i utvecklingen av smuglingen och den så kallade resandeförseln.

– Det här är en oväntat stor nedgång och den drivs av att resandeförseln fortsätter att sjunka, säger Mats Ramstedt, alkoholforskare på Sorad.

JÄMFÖRT MED TOPPÅRET 2004 är det allt färre resenärer som väljer att köpa med sig alkohol hem. Då var det 63 procent, förra året var andelen nere på 57 procent. Samtidigt visar rapporten också att de som för in alkohol över gränsen väljer att ta med sig mindre mängder än tidigare. 2004 låg genomsnittet på 90 burkar starköl, nu ligger det på 78 burkar.

Mats Ramstedt menar att en av förklaringarna till att resandeförseln minskat

är att nyhetens behag försvunnit. Anledningen till att införseln var så stor 2004 var att gränserna öppnades just det året och att Danmark sänkte sina alkoholskatter i slutet av 2003.

– Det här med införselkvoterna var väldigt omskrivet och omtalat under en period, i tidningarna kunde man läsa att "nu är det fritt fram". Det blev lite spännande och många gjorde resor. Nu ser det ut som att en grupp har slutat göra inköpsresor, det är egentligen inte så konstigt.

Att införseln och smuglingen av alkohol skulle ha minskat är något som ifrågasatts, bland annat av tullen i Skåne vars beslag ökat det senaste året, detta utan att man gjort fler kontroller.

– Visst finns det problem med den här typen av undersökningar, säger Mats Ram-

stedt. Det är speciellt svårt att fånga upp smuglingen till exempel, men vi kompenserar för det på olika sätt i vår modell. Och eftersom vi gjort undersökningen på samma sätt under ett antal år så är vi säkra på att vi i alla fall fångar upp utvecklingen, om det går upp eller ner.

DEN TOTALA ALKOHOLKONSUMTIONEN I Sverige ligger nu på ungefär samma nivå som 2002 (då var den 9,9 liter). Detta var alltså innan införselkvoterna höjdes till dagens nivå.

Finns det då kvar några argument för att sänka införselkvoterna igen?

– Vi har fortfarande en väldigt hög konsumtion, säger Sven-Olov Carlsson, förbundsordförande i IOGT-NTO. Införseln står fortfarande för en femtedel av den

totala konsumtionen, det gör att sänkta införselkvoter är ett viktigt instrument för att minska konsumtionen.

FÖR NÅGRA VECKOR SEDAN diskuterades förändringar av alkoholskatterna i media, detta sedan ordföranden i riksdagens skatteutskott, Lennart Hedquist, valt att gå ut med ett förslag som innebar en sänkning av öl- och vinskatterna och en höjning av spritskatten. Motivet skulle vara att minska den illegala införseln av just öl och vin.

Sorads statistik visar dock att just öl och vin faktiskt ökar på Systembolaget.

– I det perspektivet är det ju lite tokigt att diskutera en sänkning av skatten på vin och öl, säger Mats Ramstedt. Just den här utvecklingen, när konsumtionen och både

införseln och smuglingen minskar, gör att man bör vara försiktig med skattesänkningar, särskilt med tanke på att sänkningarna i Finland lett till ökad konsumtion och skador.

ROBERT DAMBERG, ORDFÖRANDE i Ungdomens Nykterhetsförbund, håller med Mats Ramstedt.

– Den här diskussionen kommer väldigt ologiskt. Inga tillgängliga fakta talar för en skattesänkning. Det är bara att beklaga att alkoholindustrins långa smutsiga fingrar har nått in till skatteutskottets ledamöter och vi ungdomar har blivit ett slagträ i debatten.

PIERRE ANDERSSON

pierre.andersson@iogt.se

FAKTA ALKOHOLKONSUMTIONEN OCH SORADS UNDERSÖKNING

ALKOHOLKONSUMTIONEN Även om konsumtionen nu minskat för andra året i rad är den fortfarande betydligt högre än under tiden innan Sveriges medlemskap i EU. Året innan medlemskapet låg totalkonsumtionen på 7,8 liter ren alkohol per person. Jämfört med detta innebär dagens nivå en ökning med 25 procent.

Den registrerade konsumtionen, det vill säga den alkohol som säljs på Systembolaget, restauranger och den folköl som säljs i livsmedelshandeln, står nu för 69 procent av den totala konsumtionen. Året innan var motsvarande siffra 65 procent.

Undersökningarna genomförs dels genom att följa den registre-

rade konsumtionen (det som säljs på Systembolaget, restauranger och den folköl som säljs i livsmedelshandeln) och dels genom 1500 intervjuer som genomförs med slumpvis utvalda medborgare varje månad. Därmed fångas även den oregistrerade konsumtionen upp. En viss osäkerhet finns alltid i undersökningar som dessa, men

Sorad menar att sannolikheten för att man fångar förändringar i konsumtionen är stor.

Sorad är Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms Universitet. Sedan år 2000 har man regeringens uppdrag att följa den svenska alkoholkonsumtionen.

200 000 skäl till att bli medlem

I Sverige finns åtminstone 200 000 barn till missbrukande föräldrar och antalet ökar i takt med att det dricks mer alkohol.

Det behövs en omtänksam alkoholpolitik som sätter människors hälsa före allt annat. Det behövs ett förebyggande arbete. Människor behöver hjälp att återkomma på fötter när de fallit igenom.

Ta ställning! Bli medlem i IOGT-NTO!

www.iogt.se/medlem

IOGT-NTO

En sup mot ensamheten

Vi vet att det finns äldre kvinnor som dricker alkohol, använder beroendeframkallande medicin och utvecklar spelberoende. Men vi har ingen aning om vilka konsekvenser det har för deras hälsa. Barbro Westerholm funderar över hur kvinnors liv och hälsa utvecklats, på gott och ont, under några generationer.

AV BARBRO WESTERHOLM, PROFESSOR OCH RIKSDAGSLEDAMOT (FP)

För 100 år sedan kunde en nyfödd flicka räkna med att bli 57 år. Idag kan mina flickbarnbarn räkna med att få fira sin 83-årsdag. Min mamma, som var född 1906, förutsattes inte behöva någon utbildning. Hon skulle ju ändå gifta sig, och pengar fanns inte heller för studierna. För mina barnbarn är det en självklar rättighet att få yrkesutbilda sig och få både studiebidrag och studielån. Medan min mamma växte upp i en miljö där kvinnor varken nyttjade alkohol eller ägnade sig åt att spela om pengar, är mina barnbarn exponerade för båda delarna. Kontrasterna är påtagliga.

Min egen generation, vi som är födda på 30-talet, har levt och lever i en övergångsfas. Vi har upplevt både och. Från mitten av 1900-talet har allt fler av oss gått ut i yrkeslivet. Vi har också ändrat livsstil. Under uppväxttiden var alkohol och spel om pengar inte något för oss. Nu när vi är äldre och de flesta av oss lämnat yrkeslivet kan vi ägna oss åt bådadera utan att någon höjer på ögonbrynen.

När min generation kom in i vuxenåldern blev vindrickande en trevlighet som inledning på helgen och på fester av olika slag. Det blev också ett inslag vid träffar med "tjejkompisarna". Det blev naturligt att kvinnor drack precis som männen. Bingo kom och blev omåttligt populärt, liksom en rad andra spelformer. Till detta kom att de som drabbades av oro och sömnbesvär i allt högre utsträckning använde läkemedel som lindring.

Vilka konsekvenser har 1900-talets ändrade livsstil fört med sig för de kvinnor som är äldre idag? Kan den hälsostatistik och den forskning vi har i Sverige ge några svar?

Alkoholkonsumtionen bland kvinnor 65

år och äldre är knappt hälften av männens, men hur äldre kvinnor använder alkohol vet vi inte mycket om. Stockholms läns landstings rapport om alkoholvanor för åren 2003 – 2005 visar en relativt kraftig konsumtionsökning bland både män och kvinnor i den äldsta åldersgruppen (65-80 år). Agneta Grimbys studie "Tusen änkor 2005" visar att en tredjedel av alla änkor i studien tog till alkohol för att lindra sorgen. Tre av fyra trodde att andra sörjande tar alkohol som lindring i sitt sorgearbete. Av Socialstyrelsens statistik framgår att vårdutnyttjande på grund av alkoholrelaterade diagnoser, till exempel leverskada, har ökat under senare år bland kvinnor 65 – 74 år. Den alkoholrelaterade dödligheten

»Agneta Grimbys studie "Tusen änkor 2005" visar att en av tre änkor i studien tog till alkohol för att lindra sorgen.«

har också ökat i denna åldersgrupp. Men så mycket mer uppgifter har vi inte.

Det är således magert med fakta om äldre svenska kvinnors alkoholbruk och alkoholberoende. I länder som Kanada, USA och Frankrike finns ett helt annat intresse för kvinnors beroendeproblematik.

Salme Ahlström, forskningsprofessor vid det finska alkohol- och drogforskningsinstitutet STAKES, gjorde för något år sedan en litteraturoversikt av alkoholbruk och missbruk bland äldre kvinnor i USA, Kanada och Frankrike. Hon fann att i USA var 11 procent av kvinnorna 65 år eller äldre benägna att ägna sig åt berusningsdrickande. I samma åldersgrupp kunde ett

samband påvisas mellan alkoholproblem och användning av lugnande medel. Bland franska kvinnor 75 år eller äldre var 2 procent stordrickare, det vill säga de drack tre eller fler drinkar per dag. I Kanada var kvinnor i åldersgruppen 65 – 74 år mer benägna att dricka än kvinnor som passerat 75-årsdagen. De kanadensiska kvinnor som använde både alkohol och medel mot depression löpte större risk att utveckla beroendeframkallande dryckesvanor. Jag skulle bli förvånad om inte förhållandena i Sverige var snarlika. Men vi har, som sagt, inga svenska data som belyser detta.

I slutet av 1960-talet började vi få köns- och åldersuppdelad läkemedelsstatistik i Sverige. Sedan dess har vi sett att kvinnor köper ut betydligt mer beroendeframkallande sömnmedel och lugnande medel än män och att köpen ökar kraftigt med åldern. Trots att vi vetat detta så länge har vi dålig kunskap om varför det är så. Orsakerna uppges vara oro, ångest och sömnbesvär. Men det är de skäl en patient anger för sin behandlande läkare. I en liten studie från Jämtland för ca 20 år sedan fann Göran Boëthius och jag att en femtedel av patienterna ville ha medlen därför att de var så ensamma. Men det sa de naturligtvis inte till doktorn. Om det är likadant idag, är det skrämmande. Ensamhet botar man inte med piller.

Många använder sömnmedel och lugnande medel under lång tid trots att de generellt rekommenderas för korttidsbehandling. För ett par år sedan fann Melander och medarbetare i en studie av patienter som fått förnyade recept på dessa medel att tre av fyra hade stått på sådan medicin i mer än ett år, var tredje i över fem år. Fler-talet hade försökt sluta med tabletterna

HEJ LÄSARE! NÄR SKRATTADE DU SENAST?

SUSAN AMMERVIK, Göteborg
svarade på Accents fråga:

– Just nu faktiskt, när du ringde!

Vad brukar du skratta åt?

– Jag skrattar ganska ofta, har en förmåga att hitta de

små glädjeämnena i livet. Jag jobbar inom handikappomsorgen och där finns det anledningar varje dag att le och skratta. Det är mycket skämtande mellan mig och vårdtagarna och jag blir ofta

väldigt positivt bemött när jag kommer till jobbet. Det ger energi och upphov till många skratt! När man har haft det lite jobbigt i livet, som jag, så uppskattar man också lättare de små sakerna. ■

RESPONS! SE UPP FÖR NARCONON

PER-ERIC ROSÉN, Uppsala
svarar på insändaren från
Bosse i Eslöv i förra numret.

Jag tänker inte ta ställning för eller emot substitutpreparat i narkomanvården. Men om de används som Bosse i Eslöv beskriver, borde i alla

fall utskrivningen ses över. Däremot vill jag varna för det alternativ han föreslår – Narconon, en del av scientologirörelsen.

Scientologerna driver en hel del "frontrörelser" under seriöst klingande namn som

Na
Mi
"R
Dr
föi
Ril
Sa

Det finns en okunskap om äldre kvinnors beroenden, menar Barbro Westerholm.

ILLUSTRATION: ANNA ÅGRAHN

men misslyckats. Över hälften ansåg sig vara beroende av dem. Folkhälsoinstitutet har i rapporten Beroendeskäpande läkemedel – ett folkhälsoproblem som ökar (2006) uppskattat antalet som kan ha ett beroende eller en fysiologisk tillvänjning av läkemedel till 250 000, varav hälften är 65 år eller äldre. Någon uppdelning mellan kvinnor och män gjordes inte, men sannolikt är kvinnorna fler än männen, eftersom

deras konsumtion är högre. Mot bakgrund av detta är det anmärkningsvärt att läkemedelsberoende sällan rapporteras till Läkemedelsverkets biverkningsregister.

Spelandet är mycket utbrett i Sverige liksom i andra länder. Sten Rönnerberg och medarbetare kunde visa att bland de 80 – 90 procent av befolkningen i Sverige som ägnar sig åt spelade fanns minst 100 000 människor som utvecklat vad psykolo-

gera kallar problemspelande och spelberoende. De hade så allvarliga problem att deras symtom liknade alkohol- eller drogmissbruk. Yngre män var överrepresenterade i gruppen men också män i övrigt och äldre kvinnor fanns med i materialet. Den här studien har nu tio år på nacken, men inget tyder på att problemen skulle vara mindre idag.

Det finns knappt något skrivet om äldre kvinnor och spelberoende. På nätet finns ett konstaterande att spelleverantörerna sett att litet äldre kvinnor dras till nätbingosajterna och att de därmed är i riskzonen att bli beroende. I USA har man undersökt en mindre grupp äldre problemspelare och funnit att de framför allt spelade för att få tiden att gå, för att slappna av och slippa tristess. Någon könsuppdelning presenterades inte.

Vi vet att det finns äldre kvinnor som dricker alkohol, använder beroendeframkallande medel och ägnar sig åt spel. Men vilka konsekvenser det har för hälsan har vi egentligen ingen aning om. De kan mycket väl tänkas att äldre kvinnor som utvecklat beroende inte tar upp det med sin läkare därför att de inte vågar, de skäms. Det här är ju något som under deras uppväxttid inte var acceptabelt att kvinnor ägnade sig åt.

Det finns ett annat tänkbart skäl till vår okunskap. Med undantag för forskning om demens har forskning om äldres hälsa och effektiva behandlingsmetoder inte varit prioriterad vare sig det gäller kvinnor eller män. Det finns dåligt med studier om läkemedels effekter på äldre patienter, särskilt de som har många hälsoproblem samtidigt. Man vet mycket litet om hur man bäst ska behandla äldres tänder. Hur man på ett effektivt sätt ska rehabilitera äldre vet man inte så mycket om heller.

Det känns faktiskt som om man när man blir äldre går från att ha varit någon till att vara ingen, trots att man i långa stycken lever och gör samma saker som yngre människor. Forskningen liksom stannar upp vid pensioneringen. Det här är ett exempel på diskriminering av äldre. Det måste vi ändra på, i synnerhet när det gäller äldre och livsstilar. Vi anar att beroende i olika former kan vara ett problem, men vi måste ta reda på vilka som drabbas och varför. ■

RESPONS

TYCK TILL! Skriv eller ring till Accent och berätta vad du tycker om något du läst i tidningen. Mailadress är accent@iogt.se, övriga kontaktuppgifter finns på sidan fem i tidningen.

GHB förstärker mäns makt över kvinnor

GHB är en drog som förstärker könsrollerna. Missbruket ökar männens makt över och tillgänglighet till kvinnorna.

■ **GHB** Mattias Gullberg är socionom och arbetar på Hisingen i Göteborg. Just nu är han, genom ett projekt som finansieras av Mobilisering mot narkotika, särskilt inriktad på de så kallade bokstavsdrogerna. Han har upptäckt att mönstret skiljer sig en hel del mellan män och kvinnor som missbrukar GHB.

Det är en drog som ökar mäns potens, gör dem stora, starka och kåta, tills de i stället blir impotenta. Ett abnormt stort självförtroende är ytterligare en effekt, liksom brist på samvetsbetänkligheter. Även om kvinnorna också är intresserade av drogens sexuella effekter, blir de framför allt tillgängliga för männens önskemål.

– Jag har talat med tjejer som använt ganska mycket droger, och de verkar mer vara ute efter det lugnande och avslappnande, säger Mattias Gullberg.

Rent allmänt sägs två tredjedelar av alla som missbrukar GHB vara män, men Mattias Gullberg har genom sitt projekt kommit i kontakt med lika många kvinnor som män. Däremot har han sett att kvinnorna bara använder drogen tillsammans med män.

Detta att GHB trubbar av samvetet gör också att det tar lång tid att återhämta sig när man slutat använda bokstavsdrogerna: man har gjort en hel del som inte stämmer med den man egentligen är. Både våldsamheter och sexuella handlingar.

ENLIGT MATTIAS GULLBERGS KARTLÄGGNING är det framför allt unga vuxna, i åldern 20 till 25 år, som regelbundet använder bokstavsdroger.

Tonåringar provar på, men han tror att drogen kan vara för svår att hantera för ungdomar. Samtidigt som han konstaterar att cannabis och alkohol är de absolut vanligaste drogerna bland tonåringar och

GHB dricks ofta i vanliga plastflaskor för mineralvatten eller läsk.

FOTO: PRESENS BILD

unga vuxna i området, understryker han:

– GHB-missbruket är extremt allvarligt för de personer som håller på med det. Drogen är ovanligt förrädisk, med dramatiska effekter.

Förrädisk för att den alltså är svår att

»GHB-missbruket är extremt allvarligt för de personer som håller på med det. Drogen är ovanligt förrädisk, med dramatiska effekter.«

MATTIAS GULLBERG, SOCIONOM

hantera. Förrädisk också för att den kan användas så diskret. Det är alltså möjligt att gå djupt ner i ett missbruk utan att omgivningen behöver ana något. GHB doseras med hjälp av flaskans kapsyl. Däremot kan missbrukaren aldrig veta koncentrationen på det preparat han just tar. Dessutom reagerar olika personer olika, och samma person kan reagera olika från en gång till en annan. Med andra ord är det svårt att undvika en överdos.

Under en och samma kväll, i samband

med EM-festligheterna i augusti, kom sex personer in till Sahlgrenska sjukhuset efter att ha överdoserat GHB. Och år 2004 avled lika många av GHB som av heroin i Västra Götaland.

DET ÄR OFTAST FRÅGA om ett blandmissbruk där GHB av olika skäl kombineras med alkohol, amfetamin eller benzodiazepiner.

Drogens effekter leder ofta till aggressivitet och därmed våldsamheter. Och av någon anledning har GHB-missbrukare en omvittnad förkärlek för motorfordon. Inte sällan framförda under vansinnesfärder, med stor fara för dem själva men naturligtvis även för allmänheten.

Eller så segnar de ner, kanske på krogen, efter att ha blandat preparat på fel sätt. De flesta möter nämligen först GHB som en festdrog, något att testa som ett alternativ till alkohol.

Efter en tid måste man helt ställa in sitt liv efter drogen.

Mattias Gullberg berättar att de flesta han möter som missbrukar GHB lever ett till synes ganska välordnat liv: tonåringar med bra familjeförhållanden och unga vuxna med arbete.

Det finns de som jobbar och sköter allt annat men ständigt korkar GHB, under rasten eller på toaletten.

De bär en petflaska med sig, och folk i omgivningen tror att det är vatten. Förmodligen bidrar den relativa okunskapen om bokstavsdrogerna också till att de inte identifieras som missbrukare.

– **UNDER MIN KARTLÄGGNING** mötte jag några socialsekreterare som plötsligt anade en förklaring till att ett ungdomsgäng uppträtt så samvetslöst brutalt, utan att verka berusade eller drogpåverkade, berättar Mattias Gullberg.

Han talar om den känslomässiga skörhet som visserligen finns hos alla som just avslutat ett drogmissbruk men som är särskilt påtaglig hos GHB-isterna.

Det ställer också till bekymmer i sociala sammanhang. Bland annat kan de utveckla sociala fobier. Det är ett skäl till att en person som missbrukat GHB behöver ovanligt lång tid för att återvända till en normal livsföring.

Mattias Gullberg är socionom och han har upptäckt att mönstren skiljer sig en hel del mellan män och kvinnor som missbrukar GHB.

FOTO: HILLEVI NAGEL

Enligt Mattias Gullberg fordras en kraftig reaktion från omgivningen för att någon ska sluta med ett GHB-missbruk.

Ett långsiktigt motivationsarbete och en nedtrappning på sikt fungerar inte.

Man måste avbryta direkt, och före detta missbrukare har berättat att det krävts en mycket allvarlig händelse för att de skulle lägga av - en fängelsedom, att chefen ställde ett ultimatum: du får sparken om du inte slutar med drogen, eller, som när det gällde en ung tjej, en drogutlöst psykos.

En av Mattias Gullbergs intervjupersoner berättade att han gjort 20 turer till sjukhuset efter överdoser av GHB. Det orsakar personligt lidande men innebär naturligtvis också stora kostnader för samhället.

MARGARETA OMSÅTER

accent@iogt.se

FAKTA BOKSTAVSDROGERNA

GHB GHB, gammahydroxysmörtsyra, har bl a använts som narkosmedel men förekommer inte längre inom svensk sjukvård.

Klassificerades som narkotika år 2000.

GBL GBL Gammabutyrolaktion, importeras för att användas som lösnings- och rengöringsmedel, bl a för klottersanering och rengöring av oljetankar, men också för att framställa kemiska produkter.

BD BD, 1,4 Butandiol, importeras och används bl a av elektronikföretag. Har som drog långsammare verkan än de båda övriga substanserna.

GBL och BD klassificeras som hälsofarliga varor och den som använder medlen på ett förbjudet vis kan straffas med böter eller fängelse i ett år.

Ett av skälen till att lagstiftarna valt klassificeringen hälsofarlig vara, och inte narkotika, är substansernas betydelsen inom industrin.

EFFEKT Ruset är över efter tre till fem timmar. En ungefärlig dos, kapsyl, kostar i Göteborg ca 20 kr. Att jämföras med brunt heroin där en dos, 0,2 g, kostar 300-400 kr.

SPRIDNING De flesta missbrukarna finns i Västra Götalandsregionen. Under en period var GHB också en av de stora drogerna i trakterna av Härnösand och Sundsvall, på grund av personliga kopplingar till Göteborg.

Cannabis ökar sug efter heroin

En studie av Maria Ellgren vid Karolinska Institutet visar att cannabis skapar ökat sug efter heroin hos rätter.

■ **CANNABIS** Avhandlingen stödjer tidigare forskning som ligger till grund för den så kallade trappstegsteorin. Den innebär att cannabisrökning i unga år är inkörsporten till missbruk av andra droger senare i livet. Cannabispreparat är de mest nyttjade illegala drogerna i Sverige, men man vet väldigt lite om konsekvenserna av cannabis under hjärnans utveckling. Hasch och marijuana är de cannabispreparat som är vanligast, och användningen är speciellt utbredd bland unga människor, däribland även gravida.

Studien gick ut på att testa trappstegsteorin i fråran av sociala och moraliska faktorer. Eftersom alla beroendeframkallande droger påverkar hjärnans belöningssystem undersökte man om cannabis orsakar molekylära och neurokemiska förändringar i hjärnan som leder till en ökad belöningseffekt av andra narkotiska preparat.

Testerna genomfördes på rätter som under hela sin "tonårsperiod" med jämna mellanrum fick antingen cannabis eller koksalt. Vid vuxen ålder visade det sig att de som fått cannabis hade förändringar i de områden i hjärnan som är starkt kopplade till känslor av belöning och välmående. Dessa rätter konsumerade mer heroin när de fick fri tillgång till drogen och själva kunde bestämma sitt intag. De rätter som istället fick koksalt visade däremot inga förändringar i sitt intag.

- **VITESTADE ÄVEN** cannabis (THC) intravenöst på gravida honor en gång om dagen, med start dag fem in i graviditeten, till och med dag två efter födseln, berättar Maria Ellgren vid Institutionen för klinisk neurovetenskap.

Även det gav ett liknande resultat. Däremot fanns ingen synlig inverkan på känslighet för en centralstimulerande drog som amfetamin.

ANETTE RIMÖNT

accent@iagt.se

Källa: Maria Ellgren samt Pressmeddelande

"Haschrökning bland unga ökar biologisk risk för tyngre drogmissbruk", Karolinska Institutet 2007-02-08.

»Dessa rätter konsumerade mer heroin när de fick fri tillgång till drogen och själva kunde bestämma sitt intag.«

SIFFROR & FAKTA

GRAFIK: MARTIN THELANDER

De fyra största amerikanska alkoholföretagens försäljning till minderåriga

MILIARDER KRONOR

KORT OM FORSKNING

Alkoholmissbruk ökar risken för självmord

SJÄLVMORD En studie från Nordirland visar att alkoholmissbruk ökar risken för självmordsbeteende. Även snabb konsumtion av stora mängder alkohol kan framkalla självmordsbeteende, eftersom alkohol kan bidra till negativa känslor, försämrade problemlösningsförmåga och förstärkning av impulsiva personlighetsdrag.

Källa: Alcohol and Alcoholism
2006;41(5):473-478.

Internet-baserad självhjälp som hjälper

SJÄLVHJÄLP I Finland har man utvärderat självhjälp via Internet för personer som behöver hjälp med

att kontrollera sina dryckesvanor. 343 personer deltog i utvärderingen. Nio av tio deltagare var nöjda med servicen, men den tilltalade kvinnor mer än män. Självhjälpen finns på: www.paihde-linkki.fi/självhjälp

Källa: Addictive Behaviors
2007;32:3:533-542.

Alkoholforskning ojämnt fördelad

FORSKNING En engelsk studie har undersökt hur fördelningen av internationell alkoholforskning ser ut i förhållande till den globala sjukdomsburden av alkohol. Under åren 1992-2003 utfördes cirka 58 procent av forskningen i Kanada och USA, 30 procent i Västeuropa, och 10 procent i Australien, Nya Zeeland och Japan. Regionerna motsvarar tillsammans 13 procent av den globala belastningen av alkoholrelaterade sjukdomar. Resten av världen som står för 87 procent av sjukdomsburden medverkade bara i 8 procent av den totala forskningen.

Källa: Alcohol and Alcoholism
2006;41(1):99-106.

Alkoholkonsumtionen:

69%

av den alkohol som dricks köps på Systembolaget, restauranger eller i livsmedelsbutiker.

Källa: SORAD, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning.

Sprider hopp och värdighet

I den totala utsattheten på häktet kan ett samtal med en präst bli en strimma av hopp. Det vet Birgitta Winberg, som sedan fjorton år arbetar som fängelsepräst.

■ **ELDSJÄL** Birgitta Winberg är fängelsepräst på Kronobergshäktet i Stockholm. Hon brinner för de mest utsatta och ser det som ett privilegium att få stötta människor som har nått samhällets botten.

Att hon har valt att arbeta med frihetsberövade ser hon inte som någon slump. En orsak är hennes bakgrund. Hon är upp vuxen i en arbetarklassmiljö och "kan" jargongen.

– Jag är lite som en av dem, även om jag har gjort en klassresa. Jag tror att det är lättare att identifiera sig med och tro på en person som har vuxit upp under liknande villkor. Jag har under min uppväxt också lärt mig att vara slagfärdig och rak i kommunikationen. Det tror jag hjälper i mötet med de intagna, säger Birgitta och berättar att många hamnar i existentiella grubblerier, funderar mycket kring döden och om de någonsin kommer att komma ut i friheten igen.

– Då kan ett samtal med mig vara avgörande för hur man hanterar sin situation. Många ser häktet som slutet, men jag försöker ingjuta lite hopp och värdighet genom att lyssna och finnas där. Det är fantastiskt att se hur bara en halvtimmes samtal kan få människor att öppna sig och må bättre!

MAJORITETEN AV DE SOM sitter i häktet är missbrukare och har begått mindre brott, som stölder, inbrott och liknande. Då pratar man inte så mycket om brotten utan mer om livet som helhet. Hur hamnade jag

Förutom arbetet på häktet är Birgitta Winberg också president för en världsspannande organisation för fängelsepräster, International Prison Chaplain Association.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

»Det är fantastiskt att se hur bara en halvtimmes samtal kan få människor att öppna sig och må bättre.«

här? Varför knarkar jag bort mitt liv? Hur ska det gå för mina barn?

– Det handlar mycket om skuld, skam och om förlåtelse. Många som har familj och barn har stora skuldkänslor och mår väldigt dåligt av det. Den andliga dimensionen kommer alltid in i samtalen, även om den frihetsberövade inte är aktivt troende. I kris tenderar människor att närma sig sin inre kärna och de existentiella frågorna, säger Birgitta.

Hon menar att det är just det som gör arbetet så fascinerande och givande. Man slösar inte tid på en massa rund-snack, utan går direkt på väsentligheterna, det som verkligen betyder något. På häktet

finns också en imam och en katolsk präst och i den själsliga nöd som råder, är stämningen dem emellan prestigelös. Prästerna arbetar över religionsgränserna och hjälper varandra vid behov.

– En gång fick imamen gå iväg med en bibel till en arabisktalande, kristen kvinna, berättar Birgitta.

DEN STÖRSTA TILLFREDSSTÄLLELSEN SOM fängelsepräst är förstås känslan av att man gör en skillnad och att man berör människor på djupet. Vissa personer träffar Birgitta av och till under många år och får en fördjupad kontakt med. Emellanåt händer det att hon blir ombedd att begrava någon av dem som hon har stöttat.

– Det värmer. För mig blir det lite som ett kvitto på att jag gör ett viktigt och meningsfullt arbete, säger hon.

En bra fängelsepräst måste vara lyhörd, ha humor och vara vidsynt, anser Birgitta. För henne personligen har arbetet inneburit att hon har fått ett annat perspektiv på tillvaron.

– Jag har numera svårt att gnälla om småsaker. Jag möter varje dag människor på häktet som, trots alla svårigheter, tycker att de har haft ett bra liv. Det försöker jag tänka på i min egen vardag. Att se ljuspunkterna i mörkret och uppskatta livet är en av de största lärdomar jag har fått genom mina samtal med intagna.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzewska@iogt.se

FAKTA BIRGITTA WINBERG

ÅLDER: 54

YRKE: Fängelsepräst

BOR: Stockholm

FAMILJ: storpudeln Ninja

KALENDER VÅREN 2007

APRIL

7 Lördag Irma, Irmelin

VÄRLDEN Världshälsodagen arrangeras av WHO, alltid den 7 april. Temat för året är "Global hälsosäkerhet".

16 Måndag Patrik, Patricia

SVERIGE Den ekonomiska vårpropositionen läggs fram av regeringen.

23 Måndag George, Göran

SKÖVDE Nordiska förebyggarkonferensen, Skövde. Med fokus på erfarenhetsutbyte, när det gäller primärprevention i allmänhet och kontraktsmetoden i synnerhet. Pågår till och med den 25.

27 Fredag Engelbrekt

STOCKHOLM Konferens om alkohol och utveckling. Om hur hälsa, sociala förhållanden och ekonomi i utvecklingsländer påverkas av

alkohol. Konferensen arrangeras av NBV och är kostnadsfri.

MAJ

14 Måndag Halvar, Halvard

IÖGT-NTO Folkknykterhetens vecka. Kampanjvecka som arrangeras på mer än 100 platser över hela landet, t o m den 17 maj.

JUNI

10 Måndag Bertil, Berthold

STOCKHOLM ICAA, International

Council on Alcohol and Addictions, har konferens med flera av världens ledande alkoholforskare.

JULI

4 Onsdag Ulla, Ulrika

UPPSALA IÖGT-NTO-rörelsens kongresser, Uppsala. Kongressförhandlingar, nattkaféer, konserter och fester. Nya och gamla vänner träffas. Pågår till och med den 8 juli.

A photograph of a yellow wooden house with a white-framed window and a snow-covered ground. The house has a dark roof and a small bush in front. The ground is covered in a thick layer of snow.

Gökhöjden

Ett rehabiliterat folkhemsbygge

Färgen har flagnat och det gapar hål i husraderna efter bränder. Gökhöjden är ett bostadsområde i förfall. Eller har varit. För nu är det på bättringsvägen, liksom Roland som flyttade hit för ett och ett halvt år sedan. Ett rehabiliteringscenter för narkotika- och alkoholberoende har fått såväl människor som byggnader på fötter.

AV TOMAS NILSSON FOTO JOHAN EKLUND

Det är frestande att dra paralleller mellan Gökhöjden i Vålberg två mil utanför Karlstad och det svenska samhället av idag. Gökhöjden byggdes, ritat av Kooperativa förbundets arkitektbyrå, 1949. Ett stycke svenskt folkhem, planerat och klart för Svenska Rayons arbetare och tjänstemän, drygt 100 radhus i ett litet skogsområde mellan fabriken och samhället.

Men så gick det bakåt med fabriken, så småningom slog den igen. Under tiden privatiserades bostäderna som fabriken ägde. Åtskilliga boende köpte loss sina hus men en stor andel hamnade i två privata fastighetsägares händer. De hyrdes ut, i stor utsträckning till folk som socialförvaltningen hjälpte med hyran. Säkra pengar för fastighetsägarna. Men inte för dem som bodde i egna hem som såg fastigvärderna sjunka till i det närmaste ingenting. För att inte tala om den dagliga oron med bråk, polisinsgripanden, vandaliseringar och bränder. Gökhöjden hade blivit ett "tillhåll". Misskött och eldhärjade hus blev stående mer eller mindre fallfärdiga.

Till sist anlätades kommunens pensionerade socialchef Bo Lindsten som projektledare för att hitta en lösning. Denna blev radikal, oväntad men, som det ser ut två år efter starten, lyckosam. En av områdets privata fastighetsägare gick i konkurs. Kommunen tog över husen för en billig penning och nu förfogar kommunen över 40 av det hundratal bostäder som området innehåller.

Här finns nu ett rehabiliteringscenter för missbrukare som vill sluta med droger och alkohol och vill hitta en ny plats i samhället. De aktiva missbrukarna har i stället blivit färre även om de inte försvunnit helt.

TILL EN BÖRJAN ARBETADE klienterna i centret med att rusta upp såväl hus som planteringar så mycket som möjligt. Men så småningom fann kommunen att det behövdes fackfolk för att ställa i ordning husen i brukbart skick så nu arbetar klienterna i stället i olika kommunala verksamheter medan man har kvar boende och de motiverande samtalen på Gökhöjden. Dessutom har klienterna tillgång till en samlingslokal i den gamla panncentralen.

Roland är en av dem som bor på Gökhöjden. För ett och ett halvt år sedan bestämde han sig för att det fick vara slut på drogerna. Nu hyr han ett litet radhus och har det som vilken Svensson som helst.

– Sambon hade dött, kompisarna satt på kåken. Vad hade jag kvar i livet? frågar han efter närmare 40 år av missbruk.

– Fängelseperioderna var enda gångerna jag var drogfri, och det var under det som blev min sista vistelse på kåken som jag bestämde mig. Väl ute tog jag in på Ria-Ro, ett korttidsboende i centrum. Där låg jag på en filt i ett utrymme under trappan i en vecka och skakade. Det var min avgiftning. Sen gick jag till socialen men de hänvisade mig till boenden där det fanns andra, aktiva, missbrukare. Det begrep jag ju att det inte skulle gå. Så jag gick tillbaka till filten och höll mig undan.

Så småningom fick han ett erbjudande om att komma till Gökhöjdens Rehabcenter. Och där är han kvar efter ett och ett halvt år.

– Jag minns första dagen. Vi skulle jobba med att hålla snyggt i området, hade jag fått veta. Så jag tog tag i en gräsklippare och

För många på Gökhöjden är det det första hem de haft på många år.

För Roland har
Gökhöjden blivit
en väg bort från
missbruket.

Gammalt och slitet rustas upp allteftersom. De boende gör vad de kan, men till mycket behövs det yrkesfolk.

började. Det är möjligt att det var någon annan som hade det jobbet och som jag trampade på tårna, men när drogerna går ur kroppen blir man full av energi, berättar Roland.

Någon slags ordning blev det dock på arbetandet. På Gökhöjden fanns kommunens arbetslag för arbetshandikappade och långtidsarbetslösa med arbetsledare.

Där platsade också rehabiliteringscentrets klienter. Gemensamma planteringar och gräsmattor skulle hållas i skick och kommunens hus i området skulle rustas upp.

ARBETET ÄR CENTRALT I vistelsen på Gökhöjden. Det ger struktur åt tillvaron. Men det gäller också att få hjälp med att forma en tillvaro som fungerande samhällsmedlem.

– Första tiden bestod av arbete och samtal, där vi tittade på hur jag skulle lägga upp min tillvaro. Och hur man lever ett vanligt liv. Det hade jag ju ingen erfarenhet av. Hur tvättar man kläder? Hur skurar man ett golv? Och jag behöver också se hur vägen framåt ser ut, säger Roland.

Men drogerna ligger och lurar hela tiden. På Gökhöjden har Roland och de andra klienterna också ett program som heter

Väckarklockan. När suget blir starkt ska en inre väckarklocka ringa och det ska finnas en klar och genomdiskuterad strategi för vad man ska göra för att hålla sig nykter och drogfri.

– Jag har inte tagit ett enda återfall. Det kan hända ibland att det suger till när man påminns om något, kanske av en låt på radion. Min strategi är att så snart jag känner något tänka på annat, på positiva saker. Annars skulle jag kunna arbeta mig upp till ett fullständigt drogsug på tio minuter, säger Roland.

– I början var jag väldigt mån om att vara med i verksamheterna. Vi har en gemensam lokal i den gamla panncentralen med biljard och TV och så kaffe förstås. Där hölls jag tills dom stängde varje kväll då jag gick hem och lade mig. Men med tiden har jag vågat vara ensam hemma allt mer. Det tordes jag inte i början.

– Jag går också på NA, Anonyma Narkomaners, möten varje lördag. Det klarar jag mig inte utan. Där får man lyssna på andras erfarenheter. Det är fantastiskt egentligen hur lika vi är alla missbrukare. Vi talar inte om för varandra hur vi ska göra. Vi berättar hur vi har gjort för att klara oss och då kan vi lära oss av varandra. Ingen annan kan tala om för mig hur jag ska hålla mig drogfri. Jag får själv ta till mig av de andras berättelser.

Idag är Gökhöjden till för dem som behöver hitta nya vägar i livet.

Roland tar en promenad.

»Jag har inte tagit ett enda återfall. Det kan hända ibland att det suger till när man påminns om något, kanske av en låt på radion.«

Efter mötena kan det bli bio eller kanske en bit mat någonstans med några av NA-kamraterna, eller hockey om det är säsong.

Så ser Rolands liv ut nu. Det är arbete i veckorna, numera på kommunens parkförvaltning i Vålberg med lönebidrag. Och för övrigt hemmaliv i 60 kvadratmeter radhus som har själv rår om med krukväxter och allt.

Det kan bli en fika i panncentralen på kvällen, möten och kamratskap på lördagarna. Och latdag på söndagen. Det är viktigt att kunna göra ingenting också utan att rastlösheten får ta överhanden.

– Man ska ta det lugnt, ta en sak i taget, en dag i taget, säger Roland.

– Det bor ju aktiva missbrukare i området men det klarar jag av. Det är ju ett himla liv ibland och det stör mig naturligtvis men själva drogerna besvärar mig inte. Däremot är jag lite oroad över att det verkar som kommunen nu börjar hyra ut sina hus till personer som är aktiva missbrukare igen.

– Det är viktigt att vi som är helt drogfria, och då menar jag även fria från utskriven medicin, får vara för oss själva. Det finns ju boenden där man inte kräver drogfrihet, bara att man inte får ha

något hemma. Men man kan inte blanda motiverade och omotiverade i samma verksamhet. Det blir ingen ordning då, säger Roland.

KOMMUNEN TROR DOCK FORTSATT på Gökhöjden som en tillgång i rehabiliteringen av missbrukare, även om det nu ser lite annorlunda ut än vid starten.

– Vi anser att behoven är olika och då bör man också ha individuella lösningar, säger Bjarne Olsson som är chef för arbetsmarknads- och socialförvaltningens alkohol- och narkotikaavdelning i Karlstads kommun.

– Dessutom var flera hus i så dåligt skick att det behövdes fackfolk för att ställa dem i ordning.

– Men för övrigt ska Gökhöjden fungera som vanligt. Klienterna bor där tills de är mogna att ta steget ut till ett annat boende. Men där finns det ingen anledning till brådska. Det får komma klienter på Gökhöjden som inte är helt drogfria, även om det inte är tillåtet att ta med sig droger till bostäderna. De bor i vad man kallar multilösningshus. Bland dem kan det vara så att missbruk inte är enda orsaken till problemen, säger Bjarne Olsson. ■

Landslagsmålvakten Rami Shaaban äger. På såväl fotbollsplanen som i uppväxtförorten Fisksätra väcker han uppmärksamhet. Men den tar han med ro. För honom är fotboll nämligen – bara fotboll.

Shaaban

»Nykter muslim i fotbollsvärlden«

AV MARIA ZAITZEWSKY FOTO MAGNUS ERIKSSON

När Rami Shaaban kommer hem till Sverige på besök händer det att han tar en sväng förbi stockholmsförorten Fisksätra, där han växte upp. Hans mamma bor fortfarande kvar i närheten och för Rami väcker besöken gamla minnen till liv.

Här bland miljonprogrammets betonghus lekte han som pojke. Här känner han sig hemma.

– Visst var det en tuff miljö, det brann ofta i soprum och garage. Det var mycket bus också, men aldrig allvarliga saker i mitt fall. Jag var ganska strängt hållen hemma och fick tidigt lära mig att skilja mellan rätt och fel. Men andra gick det sämre för, särskilt barn till föräldrar som drack. Mina föräldrars nyktra värderingar tror jag har bidragit till att jag är den person jag är i dag, säger Rami Shaaban medan vi slår oss ner i Fisksätra inomhuscentrums enda café – inhyst i ett synnerligen oglamoröst hörn vid biblioteket.

Här sitter grupper av män med invandrarbakgrund och dricker kaffe. Huvuden vänds och uppskattande blickar kastas åt vårt håll när Rami, med sina 193 centimeter, anländer.

En äldre man av arabiskt ursprung sträcker fram sina händer och ber Rami hälsa sin pappa. Här tycks alla känna alla och i synnerhet tycks alla känna Rami.

– Jo, jag är nog något av Fisksättras idol och stolthet, medger han med ett leende och tillägger att det är en av fördelarna med invandrantäta förorter, att den sociala kontrollen är stor och att människor är genuina och bryr sig om varandra.

– Som barn kände jag mig alltid trygg, trots att jag nu inser att jag växte upp i en hård miljö. Men jag är ändå glad för det. Det har gett mig perspektiv och gör att jag är mer tacksam för det jag har i dag.

Sedan drygt ett år bor Rami i Fredrikstad i Norge. När han fick erbjudande om ett treårskontrakt i stadens fotbollsklubb, kände han att alla pusselbitar föll på plats.

Erbjudandet kom efter en lång och motig period med skador, uteblivna kontrakt och en uppslitande skilsmässa från frun Malin.

– Då bodde jag i London och mädde fruktansvärt dåligt. Det bidrog naturligtvis till att jag inte gjorde så bra ifrån mig på fotbollsplanen och därför erbjöds jag aldrig några längre kontrakt. Det kändes ett tag som att min karriär kanske var över.

Men mot alla odds tog sig Rami igenom den svåra tiden och kom ut stärkt på andra sidan.

Då kom erbjudandet från Norge.

– En del tycker att jag borde spela i större klubbar, men jag är nöjd med tryggheten och stabiliteten jag har nu. Jag har min son hos mig en vecka i månaden och då ägnar jag förstås så mycket tid jag kan åt honom, även om jag tar hjälp av en dagmamma. Annars umgås jag med kompisar, fikar och tränar. Ibland är det ensamt, eftersom jag är singel, men jag trivs och mår bra. Egentligen lever jag på ungefär samma sätt som jag levde i London och Kairo, trots att de är metropoler och Fredrikstad bara har 70 000 invånare, säger Rami.

KAIRO HAR EN SÄRSKILD plats i hans hjärta. Därifrån kommer hans far och där bodde han under ett år när han var runt tjugo. Med en stor släkt på plats, blev han väl mottagen. Han var nyfiken på landet och ville utforska sin egyptiska halva. Den andra halvan är finsk, på mammans sida.

– Jag ser det som en tillgång att vara en mix av två kulturer. Vissa saker i Egypten är jobbiga, som trafiken och hetsen. Själv är jag svenskt punktlig och strukturerad. Men i Egypten har man starka familjeband och det uppskattar jag mycket.

Rami Shaaban i stockholmsförorten Fisksätra där han växte upp.

Rami berättar att tanken var att han skulle studera ekonomi i Kairo, men i väntan på att terminen skulle starta, började han spela i ett proffsfotbollslag.

– Då väcktes lusten att spela på allvar. Tidigare hade det varit mest på lek. Jag ställdes inför ett val. Antingen satsade jag helhjärtat på studierna. Eller så fick det bli fotboll på heltid. Jag valde fotbollen och på den vägen är det, säger Rami enkelt och avbryter sig för att skriva ett par autografer.

Först dyker några fnittrande småkillar upp med vita lappar.

– Hej, är du Rami Shaaban? Kan du skriva här? Skriv till Ahmed, säger den ena och sträcker fram sin näve.

Rami skriver och småpratar lågmält med grabbarna, som av allt att döma också har muslimsk bakgrund.

Snart har djungeltelegrafan gått och halva centrum fylls av barn i alla åldrar, som vill prata, fråga och be om autografer. Några har med sig tröjor, som Rami tålmodigt signerar med en spritpenna.

– Rami, Rami. Hur många mål släppte du igenom i VM?

– Rami, Rami. Kan du komma till våran skola och berätta om ditt liv?

– Rami, Rami. Hur blir man ett proffs?

Rami svarar med en glimt i ögat att det blir man genom att träna massor. Och genom att kämpa på i skolan förstås, och göra sina läxor.

Att vara en förebild är kanske inte alltid så lätt, men Rami är det med en ödmjukhet och vänlighet som imponerar, trots att han beskriver sig själv som en ganska blyg person som lätt blir generad av uppmärksamheten. Alla är lika välkomna, även när frågorna och autografskrivandet tar en evinnerlig tid.

NÄR VI SENARE GÅR ut bland husen för att fotografera har vi ett helt koppel av tjuvpratande ungar efter oss. Att Rami är tillbaka i Fisksätra är helt klart dagens häftigaste händelse.

Året i Egypten blev omtumlande och lärorikt på många sätt. Rami berättar att det fick honom att växa, inte bara som fotbollsspelare, utan framför allt som människa.

– Jag levde ett privilegierat liv där, medan många av spelarna hade en enorm press på sig att spela matcher som gav bonuspengar. För dem var fotbollen en fråga om att kunna försörja sin familj. Nästan alla kom från fattiga förhållanden och för dem var

»Vi gnäller över att mobilen har dålig täckning, men glömmer att det finns länder där folk inte har mat för dagen.«

tror att jag presterade ännu bättre på grund av det, även om det blev långa dagar. Men för andra kanske det fungerar bättre att bara fokusera på fotbollen, funderar han.

RAMI ÄR NYKTERIST, ETT arv från föräldrarna, som alltid varit helnyktra. Men nykterheten är också ett eget beslut, som inte bara har med islam att göra.

– Jag testade att dricka när jag gick i nian. Men jag märkte snart att jag inte gillade det. Jag mädde inte bra och valde själv att avstå. Nu vet alla att jag är nykter, det är inte mer med det. Men i sociala sammanhang kan det ibland bli lite jobbigt, eftersom jag gärna bjuder på mat, men inte på alkohol. Det strider mot mina principer. Annars dricks det inte så värst mycket inom fotbollen. Visst går spelarna ut ibland, men det är sällan något röj. Som spelare är det viktigt att hålla sig i form.

När han spelade i Brighton i England var det däremot mycket alkohol med i bilden.

– Det var en av orsakerna till att jag inte trivdes. Och jargongen var hård, det var mycket svordomar och elakt spel.

Rami har bott många år av sitt liv utomlands, men nu känns det mer värdefullt att bo så nära Sverige som möjligt. Anledningen är förstas sonen Gabriel, Ramis stolthet och stora kärlek i livet.

– Han är det bästa som har hänt mig. Han kommer att växa upp till en fin kille, det vet jag. Att han mår bra är det allra viktigaste, allt annat kommer i andra hand, säger Rami.

När det gäller fotbollskarriären konstaterar han att om han i denna stund skulle lägga av, skulle han ändå känna sig fullt nöjd.

– Jag har spelat i Champions League och VM. Vad är större än det?

Framtiden är inget han funderar så mycket över. Det blir som det blir. Han är övertygad om att allt som sker har en mening, både motgångar och framgångar. Just nu är han tillfreds med livet. Sonen mår bra, kontakten med exfrun fungerar. Han trivs i Fredrikstad. Vad han gör om tio år har han inte en aning om.

– Nej, det visar sig då. Jag har inga stora planer. Jag försöker i stället vara närvarande här och nu. Allt löser sig med tiden. ■

fotbollen i första hand en chans till ett bättre liv, medan det för mig inte var lika allvarligt. Det gav mig en tankeställare och fick mig att inse att vi i Sverige är lyckligt lottade. Vi gnäller över att mobilen har dålig täckning, men glömmer att det finns länder där folk inte har mat för dagen, säger han sakta.

Mötet med det hårt pressade egyptiska laget har gett honom en annan syn på fotboll än vad som är gängse bland proffsspelare.

– Min inställning är ganska lättsam och positiv. Somliga tolkar det som att jag inte har någon passion. Men inget kan vara mera fel. När jag spelar ger jag hundra procent, jag är alltid totalfokuserad, och det är jag oavsett vad jag ger mig in på. Men jag kan ändå inte ta det på alltför stort allvar. Det är inte fråga om liv och död. Det är ju bara ett bollspel, som jag har turen och lyckan att få betalt för.

Till detta återkommer Rami ofta under samtalet. Att han försöker bibehålla sitt vida perspektiv i allt han företar sig och inte låter sig uppslukas av fotbollen, eftersom livet ju består av så mycket annat. Exempelvis valde han under sina år med Djurgården att fortsätta arbeta som IT-samordnare på Vattenfall.

– För mig fungerade det bra att ha ett liv utanför fotbollen, jag

FAKTA RAMI SHAABAN

NAMN: Rami Shaaban

ÅLDER: 31

FAMILJ: 5-åriga sonen Gabriel, föräldrar och en syster

BOR: I Fredrikstad i Norge

FOTBOLLSBAKGRUND/KLUBBAR: Fisksätra, Järna, Nacka, Saltsjöbaden, Tahad Osman (Egypten) Zamalek (Egypten), Djurgården, Arsenal och i Brighton. Har spelat i Champions League och senaste VM. Har nu ett treårskontrakt med norska Fredrikstad.

EGENSKAPER: envis, principfast, positiv.

Bli smart av att skratta

När man har motvind i livet kan skrattet förlösa. Plötsligt känns allt lättare och man får perspektiv på sina problem. Man blir helt enkelt smartare av att skratta.

■ **SKRATTET** –Vi har tappat bort skrattet i vår kultur. Att gapskratta spontant anses ofint. Den som har ett lite annorlunda skratt kväver det ofta, eftersom de blir generade. Och en del grimaserar som av skratt, men inget ljud kommer ut. Fast egentligen är ju skrattet en medfödd möjlighet vi har att lösgöra de spänningar vi lagrat på oss från stress, rädsla och ilska, säger skrattcoachen Pauline Salzer.

Skrattcoaching är nytt i Sverige och går ut på att man träffar en coach vid minst tre tillfällen, för samtal och skratt. Tanken är att man ska lösgöra sig från sina inre spänningar och hitta en väg ut ur ett låst läge.

– Svaren har man inom sig själv, men man har kanske inte sett dem på grund av de spänningar man byggt upp kring sitt problem. Skrattet öppnar upp för nya tankesätt. Om man kan skratta åt det där bråket som var så påfrestande, kan man förhoppningsvis också lättare hitta en konstruktiv utväg, säger Pauline Salzer.

FÖRUTSÄTTNINGEN FÖR ATT DET ska fungera är förstås att personen själv är öppen för att kunna skratta. Man börjar med att ringa in problemet. Det kan vara alltifrån att man har grålat med sin man till att man är svårt sjuk och vill hitta ett sätt att förhålla sig till det.

– Hur känns det? Hur rädd/arg/frustrerad/stressad är du? Var sitter den upplevelsen i din kropp? Hur ser den ut? Hur stor är den, vilken färg/form/konsistens? Skulle du vilja kunna skratta kring den här situationen? På vilket sätt skulle du kunna göra det? Det här är exempel på frågor jag som coach ställer den jag coachar. Jag finns bredvid som stöd på denna lekfulla upptäcksfärd, med många överraskningar på vägen. När skrattet brister fram hos den som får coaching, då är vi ”kärnan” på problemet på spåren, säger Pauline Salzer.

Det kan kännas krystat till en början att ”tvinga” fram ett skratt, men till slut hittar man det flödande, äkta skrattet inom sig.

– Man använder sig mycket av över-

Genom att skratta kan man komma på nya lösningar på aktuella problem.

FOTO: PHOTOS.COM

drivna gester, miner och perspektiv, för att framkalla skratt.

”Fake it till you make it”, låtsas tills det händer på riktigt, säger Anette Goodheart, som har skapat och utvecklat Laughter Coaching (skrattcoaching).

Numera finns det 2 500 skrattklubbar

»Svaren har man inom sig själv, men man har kanske inte sett dem på grund av de spänningar man byggt upp kring sitt problem.«

över hela världen. Skrattet har många positiva effekter på både kropp och själ. Här är några; bättre immunsystem, skarpare tankeförmåga, perspektiv på ”allvarliga”

saker i livet, träning av ansiktsmusklerna, fler skrattrynkor och motion för hjärtat.

SOM OM DET INTE vore nog får också hjärnan gymnastik. Skrattet göra nämligen att nya kopplingar skapas mellan våra hjärnceller. För att hjärnan ska utvecklas behöver vi tänka nya tankar, så att nätverket byggs ut. Och det är just det humor bygger på – en helt ny tanke. En komiker leder oss ofta in på en invand tankebana, för att sedan göra ett oväntat tvärkast som gör att våra hjärnceller gör kullerbyttor innan slanten trillar ner. Vi skrattar och njuter – och har på kuppen blivit smartare.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzewsky@iogt.se

ROLIGHETER ATT SKRATTA ÅT

I TIDNINGAR:

- Är din häck en trafikfara?
- Kanin säljes. Vit med svarta tassar och lite på örat.
- Käpp borttappad av herre med silverknopp i ändan.

I LÄKARANTECKNINGAR:

- Hon beskriver huvudvärken som spännande.
- Patienten dog i juni -90 och detta har tagit honom mycket hårt.

- Detta var de patienter som blev liggande på mitt skrivbord
- Kräkningarna försvann på eftermiddagen. Likaså maken.

SKRATTCOACHING

Hittade skrattet via telefoncoaching

■ SKRATTCOACHING Jag har fått kontakt med John Arnold Lansner i Danmark, som har lovat att coacha mig under en timme per telefon. Jag har bara halvhöga förväntningar, eftersom vi inte träffas öga mot öga. Dessutom är jag rädd att skattcoaching på danska kan bli mer knepigt än kul. Eller så blir det alltför skojigt. Vi bestämmer oss för engelska, för att undvika eventuella missförstånd.

Men min skepsis kommer snart på skam. Efter en lite trevande start ber John Arnold mig, med sin mjuka och melodiska röst, att berätta vilken betydelse skrattet har i mitt liv och vad jag vanligen skrattar åt.

– Jag längtar efter att få skratta riktigt ordentligt, så att jag viker mig dubbel. Det händer inte alltför ofta, säger jag och ler mot telefonluren.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

John Arnold säger att vi kan gå tre vägar under coachingen. Vi kan koncentrera oss på att hitta skrattet inom mig. Eller så kan vi prata kring något problem jag har och försöka lösgöra spänningarna kring det. Eller så kan vi göra lite av varje. Det blir det tredje alternativet och jag börjar med att berätta att jag för tillfället känner mig stressad på jobbet. Har lite för mycket omkring mig med allt smått och stort som måste produceras och det går i sin tur ut över familjemedlemmarna hemma. Jag tappar lätt tålamodet och fräser åt ingenting. Samtidigt tycker jag ju att det är kul att jobba hårt och sätter gärna upp höga mål för mig själv. Kanske alltför höga.

John Arnold ber mig illustrera känslan jag har när jag stressar – gärna ordentligt överdrivet – och jag kastar mig snabbt in i en målande beskrivning av hur jag har tre hjärnor och sju armar som samtidigt ska synkroniseras. Tanken på mig med tre hjärnor och en massa armar är bara för mycket. Dessutom fäktar jag rätt duktigt med min telefonfria hand där jag sitter i min ensamhet. Tanken på hur fånigt det måste se ut får mig också att fnissa.

John Arnold ber mig pausa och vila i känslan av stress, som fysiskt framkallas när jag maler på. Jag känner mig svettig och andfådd. Jag ombeds att ta ett djupt andetag. Coachen frågar hur jag känner och jag försöker sätta ord på det, även om det inte är så lätt. Varm. Uppskruvad.

Under samtalets gång kommer vi så småningom in på privatlivet och hur det påverkar min stressnivå. Jag berättar att familjen inte är särskilt stödjande när jag har det som tuffast och att jag gärna skulle vilja ha mera hjälp i hemmet.

Dessutom har jag en pratglad kompis som envisas med att ringa på de mest olägliga tider och kräva både tid och uppmärksamhet. När jag är normalstressad är det okej, men när jag har för mycket klappar jag nästan ihop av hennes eviga babblande. Jag får inte en syl i vädret, men har inte hjärta att avbryta. Mitt problem i största allmänhet är att jag har svårt att säga nej. Jag är alldeles för snäll.

– Men det är bra att vara snäll!

Och du vill vara snäll, eller hur? frågar John Arnold och jo, det vill jag ju förstås.

Min coach föreslår en roll-lek, där han är min kompis Pia och jag är jag. Han ber mig vänligt men bestämt försöka avbryta ”samtalet”.

Det går hyfsat bra, jag lyckas uppbåda den energi, ilska och kraft som jag i verkliga livet skulle behöva och lyckas faktiskt få tyst på Pia efter några minuters argumenterande.

John Arnold berömmar min framgång och sedan byter vi roller och jag blir min kompis Pia. Under den här övningen har vi riktigt kul. Det blir förstås många skratt, eftersom allt är så överdrivet och skruvat. Jag tar ut svängarna ordentligt med fantasifulla kaskader av ord. Poängen är ju att ta i ordentligt så att skrattet inom mig väcks till liv. Samtidigt får jag ur mig ilskan och frustrationen jag känner över kompis, familjen och jobbet. Avslutningsvis gör vi en liten skrattövning som helt enkelt går ut på att John Arnold säger ja och jag säger nej. En lämplig övning, eftersom ordet nej är svårt för mig att säga.

– Ja, säger John Arnold gravallvarligt.

– Nehej, säger jag och fnittrar lite.

– Jaaa, säger John Arnold med basröst.

– Näää, svarar jag.

Och så håller vi på tills bägge fullkomligt klnar av skratt. Det bara bubblar ur mig och känns skönt för både kropp och själ.

Själv fortsätter jag att skrattande reta John Arnold ett tag till genom att hålla fast vid ordet nej, trots att övningen är avslutad. Och så skrattar jag åt det också.

Den sista kvarten ägnar vi åt utvärdering. Jag blir ombedd att försöka ringa in kärnan i mitt problem och kommer fram till att det är min vilja att alltid vara till lags, att jag har svårt med gränsättning och att jag nästan aldrig säger nej.

John Arnold vill att jag sätter upp ett delmål, som ska genomföras inom en vecka. Det behöver inte vara något ”stort”, som att förändra hela mitt förhållnings-sätt med en gång, utan något mindre. Jag beslutar att låta övningen bestå av att jag tillåter mig att sova ut på torsdag morgon, den dag då jag jobbar hemifrån (får jag sparken nu?).

Skrattcoachingen översteg verkligen mina förväntningar. Jag hade kanske trott att vi skulle skratta lite mera totalt sett, men John Arnold förklarar att vi under kommande sessioner kommer att skratta mer. Skratt kommer ur trygghet och förtroende och därför är det svårt att skratta tillsammans med någon man inte känner så väl.

Jag är också förvånad över att jag blottade så mycket om mig själv under samtalets gång. Efteråt kände jag mig lite klokare och mer insiktsfull – men kanske mest av allt lätt och lite bubblig av skratt i huvud och kropp.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzevsky@iogt.se

Fejkad sjukdom sprider sig på nätet

KONSTIGT Hört talas om den nyupptäckta sjukdomen Dysphoric Social Attention Consumption Deficit Anxiety Disorder? Symptomen är att man åldras, känner stress över jobbet och att man tröttnar på sådant man gillat tidigare. Bot finns i form av medicinen Havidol.

Men – sjukdomen är bara en fejk och ingår i ett verk av den australiska konstnärinnan Justine Cooper.

Konstverket innehåller allt ifrån diagnosticering till företagslogotyp och utseende på tabletten. Nu har flera hemsidor med stödgrupper för personer som lider av sjukdomen startat.

Ett antal människor i USA tror nämligen att sjukdomen existerar på riktigt.

MARIA ZAITZEWSKY

Choklad ger dig ett gott minne

HJÄRNAN Choklad är inte bara gott, utan har också en förmåga att förbättra vårt minne.

Precis som frukt och grönsaker innehåller choklad ämnen som kallas flavonoler. Om

dess ämnens hälsoeffekt har man tidigare inte vetat så mycket, men nu har forskare alltså kommit fram till att de bland annat förbättrar vårt minne. Bäst effekt uppnås om man äter mörk choklad.

Kultur och könsroller hindrar skidåkning

MOTION Att utomnordiska invandrare åker skidor är ovanligt. Men det beror inte bara ovana vid snö, utan på skillnader i synen på naturen och ekonomiska förutsättningar. Det visar en studie från Karlstads universitet.

Andra hinder för skidåkning är klass och kön. Utförsåkning kräver ekonomiska resurser som många invandrade inte har. Traditionella könsroller gör att kvinnor inte förväntas åka skidor, även om de skulle vilja. Och majoriteten av de utomnordiska invandrarna har ett lägre naturintresse än svenskar, eftersom de inte har samma tradition av friluftsliv.

FOTO: PHOTOS.COM/SAMTLIGA BILDER

ETT RIKT LEENDE

HÄLSA Att ha dåliga tänder är ett stigma som får hemlösa att känna sig än mer värdelösa, fattiga och utanför samhället.

– De hemlösa kopplar den orala hälsan till känslor av mänsklig värdighet. Om de får tandvård kan den vara en viktig länk mellan hemlöshet och ett drägligt liv, säger Patricia de Palma, tandläkare och författare till en ny avhandling om hemlöshet och tandhälsa. Avhandlingens redovisning av hemlösas tandhälsa är nedslående. De 147 hemlösa som ingick i studien hade i genomsnitt 18 tänder, åtta färre är genomsnittssvensken. 70 procent ägde ingen tandborste.

MARIA ZAITZEWSKY

Sveriges första ekologiska snabbköp

MAT Sveriges första ekologiska snabbköp, Ekostore, öppnade den 1 mars. På en yta på 140 kvm mitt i centrala Göteborg erbjuds ett heltäckande ekologiskt livsmedelssortiment, som omfattar nybakat bröd, chark, ost, mejerivaror samt frukt och grönt.

Etanol pyrrhusseger för miljöarbetet

MILJÖ Etanol som biobränsle är kanske inte så förnybart som vi tror. För att producera biobränslen går det åt en mängd icke-förnybara resurser i form av arbete från maskiner, människor och natur. Forskning visar att de resurser som krävs via aktiviteter i samhället för

att få användbart biobränsle från spannmål är tio gånger större än vad biobränslet ger tillbaka som drivmedel. Vind- och vattenkraft samt skogsråvara ger bättre utdelning.

Fira pensionen med en kopp kaffe

DRYCK En amerikansk studie visar att regelbundet intag av koffein kan

skydda mot hjärt- och kärlsjukdomar. Studien bygger på drygt 8000 amerikaner mellan 32 och 86 år, som inte haft problem med hjärta och kärl. Det visade sig att ju högre intag av koffein, desto mindre risk att dö under försöksperioden. Den skyddande effekten gällde dock bara personer över 65, som inte led av högt blodtryck.

TIPS

Ladda ned naturen i mobilen

NATURMOBIL Naturskyddsföreningen lanserar nu en app (Internetsida för mobilen) med vargvrål och kamera hos pilgrimsfalkar och björnar. Via mobilen kan besökaren kika direkt in i ett pilgrimsfalksbo, ladda ner naturljud och naturbilder eller välja en annorlunda ringsignal, som en vacker näktergals sång. NSF vill skapa en kanal för naturkontakt på www.mobil.naturmob.se

TIPS FRÅN COACHEN

MARIE SÖDERSTRÖM Sömnforskare på Karolinska Institutet

SOV GOTT I VÅRLJUSET

Här är några råd om hur du kan möta vårljuset och ändå sova gott om natten.

När ljuset kommer under våren är det många som får störd sömn, eftersom de känner av ljuset i form av ett "pirr" i kroppen – även om man har rullgardin och persienner.

Marie Söderström är sömnforskare på Karolinska Institutet och hon tycker att man ska bejaka ljuset som kommer och vänja sig.

– Mitt tips är att inte täcka för ännu mer i sovrummet,

utan att i stället bejaka ljuset och på så vis successivt vänja kroppen. Försök att behålla samma sovrutiner som innan och fortsatt att dra ner rullgardinen, men låt ljuset ändå sippra in.

– Sitt gärna och ät frukost i morgonsolen. Då vänjer sig kroppen och sömnen börjar fungera igen. Men det kan ta ett par veckor.

MARIA ZAITZEWSKY

Att leva med en varulv

Författaren och journalisten Sigge Eklund vet hur det känns att vara medberoende. I boken *Varulvsvalsen* beskriver han sina erfarenheter som anhängig till en missbrukare.

■ **FÖRFATTARE** Att på nära håll bevittna en anhörigs accelererande narkotikamissbruk är som att dansa med en varulv. Missbrukaren ser ut som en människa, men hennes kropp bebos av en varulv. Ena dagen lovar hon bot och bättring, för att nästa ha glömt alla löften. Som anhängig dansar man med i förvisning om att om man bara anstränger sig lite mer, en dag till, så kommer allt att ordna sig. Författaren och journalisten Sigge Eklund vet hur det känns att vara medberoende. Han har skrivit boken, *Varulvsvalsen* (Albert Bonniers Förlag), om sina erfarenheter som anhängig till en missbrukare.

– Det handlar om person i min närhet. Hon är fri från missbruket nu, men då, för några år sedan, hade vi som står henne nära ett helvete. Hon hade knarkat i tonåren, men tagit sig ur det. Vi trodde att den perioden var över, att hon hade fått behandling. Det var inget vi funderade över längre. Men en dag trillade hon dit igen. Senare förstod vi att hon egentligen var obehandlad.

I VARULVSVALSEN HETER DEN missbrukande tjejen Rebecka och i centrum står hennes svägar och systrar. Berättelsen är intensiv och utspelar sig i ett hetsigt här och nu, där de anhöriga desperat försöker få Rebecka att sluta knarka. De kastas mellan hopp och förtvivlan, de söker akut hjälp hos myndigheterna, men får finna sig i att vänta på samtal och möten flera veckor fram i tiden. Missbruket skenar och de anhöriga sugas in i en spiral av smärta och ångest. Vardagslivet fungerar inte längre, allt kretsar kring den sjuka Rebecka.

Så en dag bestämmer de sig för att det får vara nog och lyckas distansiera sig från henne. Och då händer något. När hon inte längre jagas av sina anhöriga kommer den riktiga vändpunkten.

– Man kan säga att boken har två delar. I den första försöker vi rädda Rebecka. I den andra räddar vi oss själva. Insikten om att man inte har kontroll är mycket viktig. Kärnan i medberoendet är ju att man är övertygad om att man kan påverka och man fortsätter och fortsätter tills man utplånar sig själv.

För Sigges del klarnade mycket när han kom till ett anhörigmöte med Al-Anon,

Sigge Eklund beskriver i boken *Varulvsvalsen* hur det är att vara medberoende.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

förening för anhöriga och vänner till alkoholister. Där kom insikten om vad medberoende är och i boken är mötena och gemenskapen med andra medberoende centrala.

Något uttalat syfte med boken hade Sigge Eklund inte när han började skriva, mer än att han behövde skrivandet som en ven-

»Kärnan i medberoendet är ju att man är övertygad om att man kan påverka.«

til och ett sätt att få perspektiv. Han gjorde dagsboksanteckningar mitt under pågående kris och först senare väcktes tanken på att omvandla dem till en bok. Inte minst därför att han insåg att han inte hade läst något som handlar om medberoende på det här utplånande och intensiva sättet.

– Jag tänker att någon kanske får styrka av att läsa den här boken. Självt hade jag haft nytta av den när jag var mitt uppe i krisen. Men jag hade inte gett ut den om hon som det handlar om inte hade tillfrisknat.

FÖR EGEN DEL HAR tillkomsten av "Varulvsvalsen" gjort att Sigge Eklund har fått en ny syn på både alkohol och litteratur. Att dricka ger ibland en obehaglig bismak, eftersom han har sett och upplevt conse-

kvenserna av missbruk på nära håll. Och litteratur är för honom numera äktheten och de blottlagda känslorna i en text som skrivits direkt ur hjärtat under en pågående kris. Han säger att han har svårt att ta till sig den traditionella, beskrivande litteraturen, som han finner tillrättalagd och lite krystad. Som bloggansvarig på Aftonbladet läser han varje dag icke-litterära texter av vanliga människor som på olika sätt har det svårt och fascinerar av nerven som finns bakom orden. Det är naket och rakt på.

– För mig är det den sanna litteraturen, det som kommer direkt från verkligheten. Varför ska man hitta på när det runt omkring oss finns fantastiska, verkliga historier att berätta?

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzewsky@iogt.se

FAKTA SIGGE EKLUND

ÅLDER: 32

BOR: Stockholm

FAMILJ: Sambo Malin och sönerna Viggo, 4 och Truls, 2

BÖCKER: Synantrop (1999), Den sista myten (2002), Det är 1988 och har precis börjat snöa (2005)

AKTUELL: med boken *Varulvsvalsen*

Elisabeth Ohlsson Wallins porträtt av k

Fotoutställning av Elisabeth Ohlsson Wallin

UTSTÄLLNING Allt fler kvinnor drabbas av lungsjukdomen KOL. Nu har en av Sveriges mest kända fotografer, Elisabeth Ohlsson Wallin, tidigare uppmärksammas genom utställningen *Ecce Homo*, porträtterat kvinnor med KOL.

Porträtten visar tio kvinnor från hela landet. Gemen-

samt för dem är de inte är bittra, trots sin svåra sjukdom.

En av dem är Barbro Lyckarp från Piteå. Hon fick diagnosen 57 år gammal. Då klarade hon knappt att gå över köksgolvet. KOL är i dag den femte vanligaste dödsorsaken i Sverige och sjukdomen, som orsakas av rökning, skördar bara fler offer.

Brott som hotar samhället

Systemhotande brottslighet, antologi, Bokförlaget Langenskiöld

ANTOLOGI Systemhotande brottslighet. Antologi med Jonas Hartelius som redaktör, utgiven av Bokförlaget Langenskiöld.

Läkare som tar emot mutor för att skriva ut narkotika, mc-gäng som hotar oskyldiga för att driva in skulder, terrorister som handlar med narkotika för att finansiera våldssaktioner, penningtvätt och hedersbrott. Det är några exempel på mer eller mindre ny, eller nyligen uppmärksammas, brottslighet som på olika sätt hotar vårt traditionella rättssystem.

Systemhotande brottslighet kallas de med ett gemensamt namn i en ny antologi, utgiven av Bokförlaget Langenskiöld i samband med Carnegieinstitutets 25-årsjubileum.

Boken innehåller nio bidrag, skrivna av ledande experter på varje ämne. Gunnar Jervas skriver till exempel om terrorisens utveckling, Jonas Hartelius om "narkoterrorism", Lasse Wierup om hot som affärsidé och Edgar Borgenhammar om korruption. Det är angelägna, intresseväckande och inte så lite skrämmande påminnelser om hur sårbart ett demokratiskt samhälle kan vara. Extra obehagligt blir det i juridikprofessorn Dennis Töllborgs bidrag om "människa rättigheter som varumärke", där han visar hur de politiska honnörorden om värnandet av mänskliga rättigheter inte sällan kommer till korta inför kampen mot terrorism och

"Nina Frisk", en film av Maria Blom.

SKRUVAT PÅ ALLVAR

"Nina Frisk" Med Sofia Helin, Gunilla Nyroos, Sven Ahlström. Av Maria Blom

FILM Nina Frisk är flygvärdinna. Hon älskar att flyga, att jobba i uniform och att sätta på sig ett soligt och fräscht leende. Uppe i luften försvinner alla problem nere på jorden för en stund. Men Nina, som är i 35-årsåldern, börjar känna en saknad efter ett vanligt liv, man och kanske barn. En dag träffar hon den mystiske och dystre Marcus och hans son William. Och hon blir förälskad. Men förälskelsern är inte utan komplikationer. Marcus velar och Nina förtvivlar. Runt Nina finns också hennes familj: påfrestande mamma Jill som i all välmeneing ständigt genererar sin dotter, Jills sambo Krister, en elak suput och Jills bror Linus och hans på ytan perfekta familj. Men bakom varje fasad döljer sig förstas en avgrund av ångest, längtan och förkrympta själar. Jill svansar efter sin alkoholiserade man och glömmar på kuppen bort sina barn. Nina flyr upp bland molnen och Linus försöker förtvivlat nå fram till sin framgångsrika och självständiga hustru.

"Nina Frisk" är en härlig film. Skruvad och väldigt rolig, men med en allvarlig botten. Karaktärerna är gedigna och trovärdiga, man är med hela vägen. Slutet är oväntat och öppet, vilket är tilltalande. Livet tillhandhåller ju som bekant sällan ett lyckligt filmslut. Ibland blir det – ingenting.

MARIA ZAITZEWSKY

andra "politiska realiteter".

Det här är en bok som borde vara obligatorisk läsning i utbildningen av såväl poliser som jurister och skatteexperter – och givetvis för politiker som vill värna det öppna samhället.

EVA ÅHLSTRÖM

Sorglig berättelse om alkoholism

Skammens boning, av Doris Dahlin, Ordfront

ROMAN I ett idylliskt folkhems-sverige växer Doris upp som enda barnet till en strävsam mamma och en alkoholise-

rad pappa. Det är 1950-tal, och framtidsandan är på topp. Hemmen moderniseras och alla får det bättre – men bakom den glättiga ytan finns det familjer som lever i armod. Doris mamma kämpar förgäves för att den lilla familjen ska vara som alla andra – lyckad och fin, trots att där varken finns självkänsla eller hopp. Som de flesta alkoholisthustrur parerar hon makens supande genom att jobba, putsa och feja, för att desperat försöka dölja hur illa det står till. Lilla Doris kläs omsorgsfullt i söta klänningar och hennes blonda hår lockas och flätas som en prinsessas. Men bakom fasaden döljer sig ett mycket ensamt barn, vars mission är att kompensera sina föräldrar för den lycka de inte har. "Skammens boning" är en sorglig berättelse om hur ett barns självbild vittrar sönder under tyngden av föräldrarnas tillkortakommanden. Välskrivet och mycket engagerande.

MARIA ZAITZEWSKY

Deckare med samhällsanalys

Ett liv att dö för, av Åsa Nilsson, Forum

KRIMINALROMAN Vad vet en

mor om sin tonårsson? Mariam och Theo från Etiopien har alltid haft en tajt relation, men efter ett dramatiskt mord

på en känd programledare, växer klyftan mellan mor och son. Den mördade var läkaren Mariams älskare och efter mordet flyr hon och Theo hals över huvud till Sverige. Efter

v kvinnor med KOL

Det finns ingen bot, men genom att sluta röka och med bra vård kan sjukdomsförloppet bromsas.

Utställningen kommer att turnera under vår och försommar till Göteborg, Lund, Jönköping och Luleå.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitewsky@iogt.se

Kvinnorna på bilderna har alla lungsjukdomen KOL. De är från vänster: Gunilla Thiel, Birte Benjamínsson, Barbro Lyckar och Synnevo Olsson.

några år blir båda återigen indragna i ett mord på en ung kille och Theo försvinner spårlost. Polisen Monika Pedersen kopplas in på fallet och jakten på Theo – som är ett viktigt vittne – börjar. Det visar sig att han har rest tillbaka till Etiopien och dit far också Monika. Hon får där hjälp av en kvinnlig kollega. Det här är en mycket spännande och intressant deckare som utspelar sig såväl i Etiopien som i Sverige. Den är intressant inte bara på grund av mordet och den exotiska etiopiska miljön, utan också för att Åsa Nilssonne berör viktiga frågor kring invandring, identitet och utanförskap i det svenska samhället.

MARIA ZAITZEWSKY

Med alkoholen som drivkraft

"Snälla mamma – sluta dricka", av Britta Berggren Ericsson, Prisma
DOKUMENTÄR I trettio år är alkoholen den stora drivkraften i Britta Berggren Ericssons liv. Samtidigt lever hon utåt sett ett helt vanligt familjeliv

RIKSUTSTÄLLNINGAR Konstfeminism på Göteborgs konstmuseum, som visar verk av konstnärer som är eller har varit verksamma i Sverige från 1970-talet och framåt. Verken belyser och kritiserar diskussionen om normer, orättvisor och förtryck kopplade till kön och genus. Det feministiska kan ses i både motiv, innehåll, form, material, teknik och val av sammanhang. Pågår fram till slutet av april.

och gör bra ifrån sig på jobbet. Men alkoholen vrider så sakta sönder hennes liv, den äter sig

in i livet även om hon själv inte vill se det.

I sin bok "Snälla mamma – sluta dricka" läser vi om människorna

hon älskar allra mest. Hur de ber henne, med vidöppet hjärta, att sluta. Hennes son, hennes älskade man, arbetskollegorna alla engagerar de sig, men Britta Berggren Ericsson fortsätter att hålla vin i petflaskor som hon förvarar i bilen, i väskan, i koftans fickor.

Historien är krast berättad, nästan prosaisk. En enda lång berättelse om varför hon inte kan släppa flaskan. En bekännelse litteratur där AA blir vägen till ett gott liv – till ett liv. Det är en sorts handbok i en alkoholists vardag, där Britta allt mer desperat söker svaret på frågan om varför hon inte kan sluta? Det blir alkoholläkaren Lars Söderling som i bokens sista del levererar svaret: För att hon är alkoholist. Och alkoholism är en sjukdom, punkt slut.

HANNA NOLIN

MISSA INTE

1 BOK "Inte mer än fullt tack!", föreställningen av Benny Haag, som nu har kommit ut i bokform. Serverad på ett lättillgängligt och aptitligt sätt med illustrationer får vi ta del av berättelsen som en farfar som super, om en pappa som super och om sonen som super. Det är en sorglig saga om hur spriten tar död på kärleken och livet. Inspirerande bilder av Maja Ruta. (LL-förlag)

2 FILM Blodsdiament med Leonardo di Caprio. En stark och gripande film om konfliktdiament från Sierra Leone i Afrika, och dess blodiga konsekvenser. I centrum står en sydafrikansk diamentmugglare

och en värdefull och äggstor diament som upphittats – och gömmts – av slaven Salomon. Det är otroligt spännande, välspelat – och brutalt. Den politiska verklighetsbakgrunden ger detta actiondrama en extra dimension.

3 TV SVT Serien Planet Earth i elva delar, som är BBC:s största naturfilmssatsning någonsin. Serien, som haft en megastor budget, är tekniskt imponerande och kommer att besöka en mängd platser på jorden, för att skildra landskap, arter, näringskedjor och vadersystem. Det första avsnittet visas i SVT i slutet av mars.

HALLÅ DÅR GUNILLA NYROOS Aktuell som mamman i Maria Bloms film "Nina Frisk"

SPELAR OFFER

Berätta om din rollfigur Jill i filmen "Nina Frisk".

– Hon är annorlunda från andra roller jag har gjort. Jag gestaltar ofta starka kvinnor, men Jill är ett svagt offer. Hon vill vara snäll och att folk ska tycka om henne. Men allt blir bara så fel. Hon är i själva verket en mycket rädd människa, som blundar för de sanningar som alla i

hennes omgivning ser. Hon är en väldigt psykiologisk mamma, som inte kan hantera att hennes barn är vuxna. Men hon var rolig att göra! Hon är precis som många mammor kan vara i verkligheten, men mycket, mycket värre. Jag gillar att filmen är så skruvad.

Hur tacklar Jill att hennes man Krister är alkoholist? – Hon blundar och förlåter, som många alkoholisthus-trur gör. Men det handlar mest om att hon inte vågar bryta sig loss och stå på

Gunilla Nyroos, 61, är spelar just nu på Dramaten i pjäsen "Gäckanden".

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

egna ben, för hon tror inte på sig själv. Tyvärr finns

det nog inget hopp för henne, hon sitter fast.

Hur var det arbeta med regissören Maria Blom? – Jätteroligt! Vi fick förbereda våra roller i flera veckor innan inspelningen och liksom växa in i dem. För mig var en viktig nyckel till Jill hennes röst. När jag lade min röst hög och gäll kändes det helt rätt, då blev jag Jill. Maria Blom är skön, för hon är väldigt jordnära och "på riktigt".

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitewsky@iogt.se

Nisse i Hökarängen var det ett tag sedan någon talade om. En tid på världen omnämndes han ideligen – i alla slags radio- och TV-program, och det skrevs också om honom till och med i seriösa artiklar. Vem var han? Bengt Göransson kände honom och han bodde tills nyligen i ett servicehus i Farsta.

Nisse i Hökarängen

AV BENGT GÖRANSSON

Jag påminns om Nisse i Hökarängen när Radio Stockholm i sitt program om gator och stadsdelar ägnar några minuter åt honom. Ja, för de flesta av dem som återopade honom på den tiden det begav sig var han en påhittad figur – namnet skulle symbolisera den vanliga människan och den enkle mannen, han som var som folk var mest, som bodde i en ytterstadsdel i hyreshus och som avgjort tillhörde arbetarklassen. Han förutsattes ha enkel smak, skulleta en nubb till maten men inte dricka vin (detta var innan arbetarklassen hade på allvar inlett den alkoholpräglade klassresan). Ett visst bondförnuft hade han, snobbighet avskydde han och framförallt – han visste sin plats.

Följaktligen fick Nisse rycka in så snart ett ivrigt bok- eller teaterombud tyckte att kulturen borde ha större plats i samhället – Är det något som Nisse i Hökarängen bryr sig om tror du? Allt det som medelklass och överklass hoppades att arbetarklassen skulle förbli samlades i begreppet Nisse i Hökarängen.

Till historien hör emellertid – och det är därför jag skriver detta – Nisse i Hökarängen fanns och han lever fortfarande. Han heter Nils Johansson och han bor i ett servicehus i Farsta Strand, nu en bra bit upp i 80-åren. Jag lärde känna honom redan på 50-talet, och vi hade nära kontakt från 60-talet när jag själv flyttade till Hökarängen. Och han var något helt annat än den vanliga, enkla människa som skötte sig själv och gav fan i andra. Han var i allt motsatsen till den personen. Hans fru hette Svea, ett passande namn på en person som tillsammans med sin man mer än de flesta präglade generationen folkhemsbyggare. Nisse var spårvägare men mest var han allting i hela

ILLUSTRATION: RUZ

»Ja, sanningen att säga hann han naturligtvis inte allt, det är bara de lata som gör det.«

Hökarängen och därutöver en massa annat i resten av stan.

Fackligt aktiv i Kommunalarbetareförbundet, ordförande i massor av år i Hökarängens socialdemokratiska förening, ordförande i den lokala hyresgästavdelningen, där han förde ständigt strid mot i synnerhet kommunisterna, ordförande i ABF-sektionen och bestämt satt han i den centrala styrelsen också. Givetvis var han ordförande i Konsums lokala medlemsråd, och Konsum Stockholms styrorgan ingick också i hans revir. Och naturligtvis hann han med en vända i PRO på senare år.

Stadsfullmäktig hann han bli innan han gick i pension, och Kyrkorådet hade i honom en ordförande som såg till försam-

lingens bästa. Styrelsemötena i partiföreningen hade vi ofta hemma i Nisses och Sveas vardagsrum, och ibland fick vi vänta på Nisse som antingen var på ett annat sammanträde eller bara hade passerat på att jaga runt och klistra upp affischer om nästa möte i grannskapet innan vi skulle träffas.

Hur hann han med allt? Ja, sanningen att säga hann han naturligtvis inte allt, det är bara de lata som gör det. Och han hade hittat en metod som skulle ha lett de flesta andra till hjärtsvikt: han var egentligen tunnelbaneförare, men hade sett till att han hade nattjänst som spärrvakt i Farsta T-station. Hans pass började kl 24 och sedan gick han av kl 6 på morgonen, stack hem och kvartade en stund innan han vid elvatiden tog itu med dagens uppdrag. Våra styrelsemöten i partiföreningen fick vi så bryta strax efter elva på kvällen.

Han var ett slags människans svar på den lantbrukarhustru som folkbildaren Winnie Törnquist har skildrat i sin lilla dikt "Måste":

Som en skör liten fågel/Det vita håret/Händernas blåa ädior/Spetskråset i halsen.

För 60 år sedan .../Pionjär för kvinnorörelsen/Lantbrukarhustru, Mor Lärarinna, Folkbildare/Författarinna ...

– Hur hann du med allt?/Förvånat betraktar hon mig:/ – Det som behöver göras/det måste ju någon göra!

Den här krönikan skrev jag torsdagen den 8 februari efter att ha lyssnat på Radio Stockholm. Idag, söndagen den 11 februari, ringde Kent Johansson och berättade att han pappa Nils dött tidigt på morgonen den dag då jag lite senare skrev mina rader. ■

KRÖNIKÖREN MED FOLKRÖRELSENS KRAFT SOM RÖD TRÅD

BENGT GÖRANSSON fyller snart 75 år. Han är känd bland annat som nykterhetsskämpe, folkbildare, kultur- och utbildningsminister, ordförande i Demokratiutredningen.

Efter åren i den politiska

hetluften ägnar han sig med samma rastlösa energi åt att ordna program på ABF-huset i Stockholm, vara vaktmästare på Godtemplargården i Älvsjö, hålla föredrag, leda debatter och skriva artiklar.

Som en röd tråd genom allt

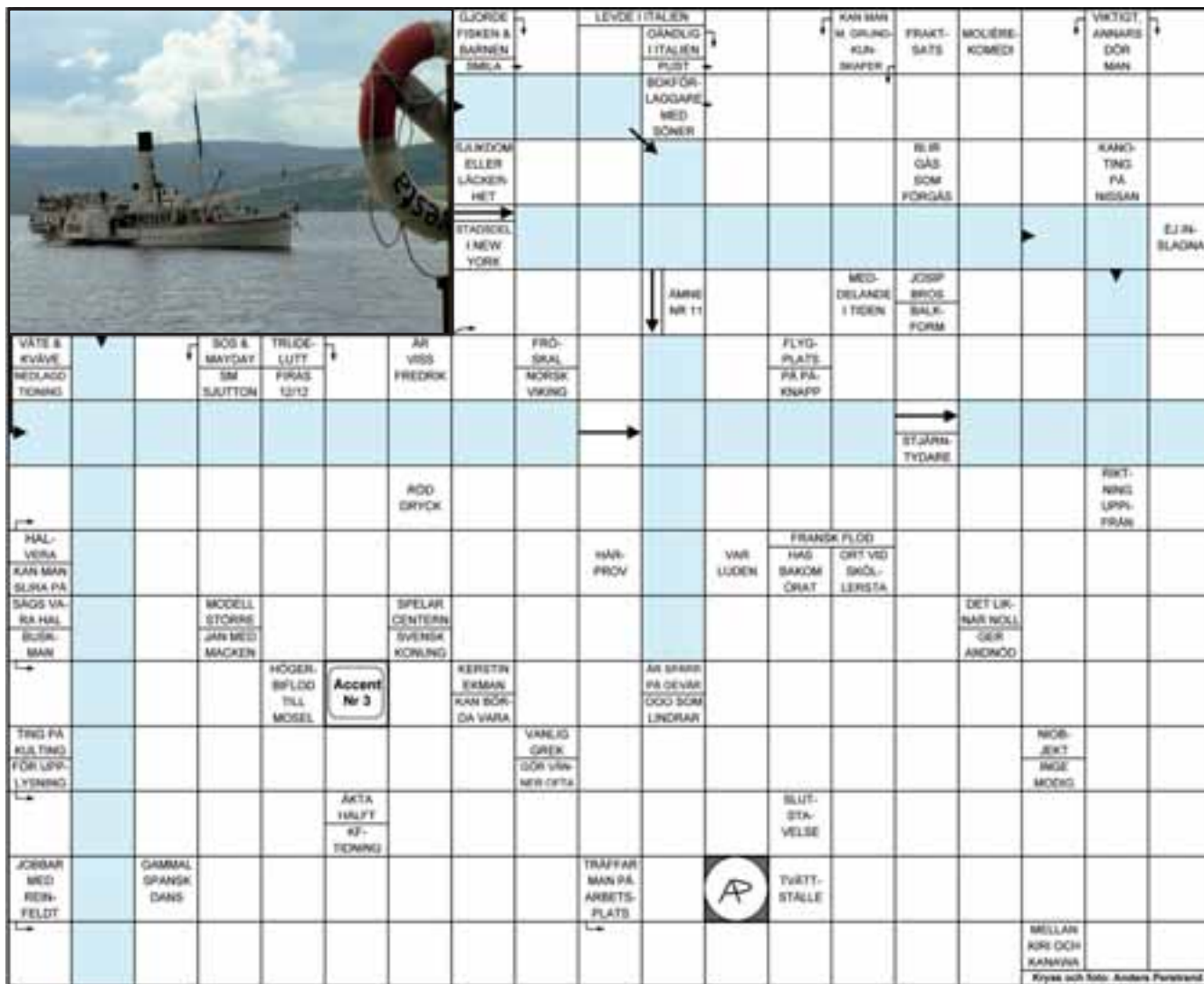
han gör går en stark tro på folkrörelsernas kraft. Inspiration hämtar han inte minst från Jalmar Furuskog, IOGTs store ideolog (1857-1951).

Ett citat av Furuskog bär han alltid med sig:

"...folkrörelsernas största

gåva till människorna är känslan av eget ansvar, egen förmåga att förändra världen, känslan av att idealen i stor utsträckning kan förverkligas och att människans goda vilja kan organiseras till skapande makt."

KRYSS NR 3 APRIL 2007

LÖSNING&VINNARE NR 1 JANUARI 2007

Kryss nr 3 2007

MILJONLOTTER ATT VINNA. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm senast den 20 april 2007. Märk kuvertet Kryss 3/07.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

Vinnare nr 1 2007

FÖRSTAPRIS, TRE MILJONLOTTER: Samuel Johansson, Växjö.
SIDOVINSTER, VARSIN MILJONLOTT: Sven Kindestam, Linköping, Gunnel Jansson, Klintehamn, Sven-Ivar Magnusson, Karlskrona, Inga Fredriksson, Sävsjö, Karl-Henrik Henriks-son, Töreboda, Stig Arvidsson, Norrhammar, Greta Karlsson, Örebro, Lars-Erik Lindgren, Lyckås Björkliden, Herrljunga, Eric Magnér, Broby och Ulla Eliasson, Hisings Backa. Gratulerar!

Uppdrag att utveckla

Lyssna, inspirera och komma med konkreta idéer till insomnade IOGT-NTO-föreningar är några av utvecklingskonsulenternas arbetsuppgifter.

■ **UTVECKLINGSKONSULENTERNA** Det råder febril aktivitet i Norrtäljes IOGT-NTOs hus såhär veckorna innan ÖppetHus-dagen den 17 mars. Föreningsordföranden Erik Jansson är på plats liksom Zahra från Juniorförbundet, Linda från scouterna (NSF), distriktkonsulenten Patrick Schoulz samt ytterligare några engagerade medlemmar.

Här finns också Lizzette Masterson, utvecklingskonsulent från IOGT-NTO. Det är hon som, i samarbete med den lokalföreningen i Norrtälje, har dragit igång hela Öppet Hus-projektet. Tanken är förstås att blåsa liv i en förening som under många år har varit ganska inaktiv. Och förutsättningarna är goda. Huset är rymligt och ligger mycket centralt. I en mindre ort som Norrtälje kan barn- och ungdomsaktiviteter i nykterhetsrörelsens regi förhoppningsvis bli en riktig vinstlott.

– Det är viktigt att vi satsar på barn och ungdomar, för det är så vi får med familjerna och på sikt kanske hela samhället. Vi måste våga bryta gamla strukturer och ge plats åt de unga, konstaterar Lizzette, som den här gråtrista förmiddagen har landat i Norrtälje med laptop och förslag till affischer. För Öppet Hus måste marknadsföras hårt, det är samtliga inblandade överens om.

Man har tagit fram vykort, flygblad och affischer. Och så annonserar man i lokalpressen med en helsida vid några tillfällen. Förhoppningen är att locka till sig nya medlemmar, barn, tonåringar, deras föräldrar och andra nyfikna och intresserade.

PÅ PROGRAMMET STÅR BLAND annat ansiktsmålning och cirkusskola för de minsta, förtäring, filmvisning, föreläsningar, medlemsvärkning och annat smått och gott. Höjdpunkten är ett uppträdande med Elin Ek, mera känd som Grynet.

– Min tanke med Öppet Hus är att få igång föreningen och ge den inspiration att fortsätta att utvecklas på egen hand. Redan nu är ett par helger under våren uppbokade för lägerverksamhet för barn och förhoppningen är att fler ska anmäla sig, och att huset ska sjuda av liv framöver,

Utvecklingskonsulent Lizzette Masterson på språng i Norrtälje, där hon hjälper IOGT-NTO-föreningen att

»Efter ett tag byggs ett förtroende upp och jag brukar kunna läsa mellan raderna vilka problem man tampas med.«

LIZZETTE MASTERSON

säger Lizzette, som beskriver sin roll som utvecklingskonsulent som en slags katalysator eller en inspiratör för insomnade IOGT-NTO-föreningar.

Hon ska ge idéer och sparka igång initiativ hos föreningsmedlemmarna, som sedan i bästa fall fortsätter att jobba på inslagen väg utan konsulenthjälp.

– Här i Norrtälje har jag engagerat mig väldigt mycket, jag är verkligen delaktig och känner ansvar för att allt går bra, säger Lizzette glatt.

Hon blev anställd 2004 – som en av fem

utvecklingskonsulenter – och med en arbetsbeskrivning som var minst sagt vag. Det var mycket upp till henne att själv att utforma

sin yrkesroll. Till en början var det svårt, eftersom hon inte är uppvuxen inom rörelsen och inte kände till hur saker och ting hänger ihop.

Men allteftersom har hon hittat ett arbetssätt som fungerar, tycker hon. Och hon stortrivs med friheten i jobbet, alla möten med engagerade människor och tillfredsställelsen när en förening kommer igång.

Hon arbetar som utvecklingskonsulent i Stockholms och Sörmlands distrikt och oftast rör hon sig mellan lokalförening-

föreningsarbetet

en att få igång en nystart av verksamheten.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

arna i huvudstaden. Hon ringer upp, gör besök och är med på föreningsmöten för att "lyssna in" hur stämningen är och hur man tänker.

– Efter ett tag byggs ett förtroende upp och jag brukar kunna läsa mellan raderna vilka problem man tampas med och vad man behöver hjälp med. Där kan jag gå in och ge konkreta tips och förslag, berättar Lizzette och tillägger att en av svårigheterna med jobbet är att man lätt tar på sig för mycket ansvar. Tanken är ju inte att hon ska utföra arbetet i föreningen, utan hon ska "bara" sätta andra i arbete genom att inspirera, diskutera, komma med tips och vara ett bollplank.

– Men ibland blir det ändå så att man plötsligt tar på sig mer än man hade tänkt. Det är en svår balansgång.

Lizzette visar sina förslag på trycksaker och annonser för föreningen i Norrtälje.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

Hon beskriver sig själv som en jordnära och serviceinriktad person, som ogillar abstrakta diskussioner och som vill ta ner medlemmarnas förslag på jorden.

– Okej, men hur kan vi omvandla de här tankarna till något konkret och handfast? brukar vara en fråga jag ofta ställer, säger Lizzette.

Hon har upplevt en viss tendens till att man gärna pratar mycket utan att något egentligen händer. Det vill hon ändra på och ser det lite som sin mission att konkretisera föreningarnas ofta goda intentioner.

HÄR I NORRTÄLJE ÄR det just i dag så konkret som det kan bli. Representerarna för de olika förbunden är här för att lägga sista handen vid detaljerna kring Öppet Hus-dagen och mötet kretsar kring frågor som huruvida man ska ha en fiskdamm för de mindre barnen, vem som ska köpa in alla pysselgrejer, hur man gör med kvitton, var clownen ska vara och om det finns tid att göra sista-minuten-ändringar i annonstexterna. Lizzette lotsar smidigt de entusiastiska representerarna mellan kniviga frågor och funderingar. Hon bollar ofta över till dem själva – här är det ju inte frågan om att det är utvecklingskonsulenten som bestämmer. Men vid ett tillfälle sätter hon ner foten. När Zahra vill veta om hon kan få göra ändringar på de flygblad som ska delas ut dagen före Öppet Hus, säger hon vänligt ifrån.

– Nej, så kan vi inte hålla på. Nu kör vi på det som är.

Lizzette är den som har hållit i det här med marknadsföreningen. Inte hennes jobb egentligen, men nödvändigt denna gång, eftersom hon hade möjligheten och kontakterna.

– Men till en annan gång är det viktigt att utse en särskild ansvarig för marknadsföreningen. Det är det som är kul med det här jobbet, man lär sig hela tiden nya saker och får nya insikter. Det här är ett stort projekt att ro iland och allt lär inte bli perfekt, men huvudsaken är att engagemanget finns och att vi lär oss av misstagen.

MÖTET LIDER MOT SITT slut. Efter en snabb rundtur i ett ganska så utkyllt hus, för att se lokalerna och planera för var exempelvis Junis och alla barn ska hålla till, är det dags att åka tillbaka till Stockholm igen.

Lizzette är mycket nöjd med dagen. De stora dragen är klara, nu är det bara smådetaljer kvar. Hon planerar att åka till Norrtälje minst en gång till i veckan som följer för att diskutera det som kvarstår – och hon kommer självklart att medverka på Öppet Hus-dagen.

– Det ska bli jättekul och jag hoppas och tror att det blir en lyckad dag, som kommer att sätta IOGT-NTO på Norrtäljekartan!

Men efter den 17 mars hoppas hon att hon kan dra sig tillbaka en smula. Vid det laget borde föreningen ha fått nytt blod och nya krafter att jobba vidare på egen hand.

MARIA ZAITZEWSKY

maria.zaitzewsky@iogt.se

FAKTA IOGT-NTO I NORRTÄLJE

IOGT-NTO-RÖRELSEN i Norrtälje består efter nystarten av en IOGT-NTO-förening med ca 45 medlemmar, en Junis-grupp med ett 20-tal medlemmar och en alldeles ny UNF-förening med 5 medlemmar och ytterligare minst lika många som vill gå med.

Före nystarten har IOGT-NTO-föreningen haft en styrelse och ett antal medlemmar men nästan ingen verksamhet. Junis och UNF har inte haft någon aktivitet i Norrtälje på ca 15 år.

Viktig men otydlig roll

De fem utvecklingskonsulenterna har betytt mycket för att stötta och utveckla IOGT-NTO som organisation. Men deras roll är otydlig, och de är för få. Det visar en utvärdering.

■ **UTVECKLINGSKONSULTER** Under 2003 och 2004 anställde IOGT-NTO-förbundet fem utvecklingskonsulenter. Deras uppgift var att hjälpa till att "ställa om" organisationen för att underlätta arbetet inom de tre verksamhetsområdena – alkohol- och narkotikapolitik, förebyggande arbete och socialt arbete.

– De har betytt mycket, konstaterar Sven Nygren som är konsult och VD för Ledarinstitutet, och han har utvärderat de första åren med utvecklingskonsulenterna.

– Deras ursprungliga uppgift var ju att stötta och utveckla organisationen, lokalt och regionalt, så att den stärkte arbetet med de tre verksamhetsområdena. Det har de absolut gjort, men under resans gång har det perspektivet – att utveckla organisationen – blivit otydligare, både för förbundet och för konsulenterna själva.

De fem konsulenterna är fem olika personer, med styrkor på olika områden. Sven Nygren tar ett par av dem som exempel.

– Någon är bäst på verksamhetsplanering och på att få igång styrelser. Någon annan är bäst på att dra igång projekt som sedan länkas in i organisationen. Men allt är egentligen bara olika skeden i en organisationsutvecklingskedja.

HAN BESKRIVER EN PROCESS i tre steg: Första steget är att skapa utvecklingsvilja och insikt om att det är nödvändigt med förändring, göra utvecklingsplaner, stötta personalen och bidra till nytändning. Nästa steg är att kraftsamla för det nya, skapa nya föreningsformer, nätverk och arbetsgrupper, utbilda för nya uppgifter. Och tredje steget är att få igång nyskapande verksamhet och nå nya människor.

– Det är viktigt att konsulenterna ser sig själva som organisationsutvecklare, och att de går in i olika faser i de distrikt/regioner där de arbetar, säger Sven Nygren.

– Problemet är att de är utsatta för kortsyn. De ansvariga för verksamhetsområ-

Lizzette Masterson är en av fem utvecklingskonsulenter i IOGT-NTO.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

dena vill att de ska "göra mål" inom respektive område och alltså vara med och genomföra verksamheten. Men det är inte deras uppgift.

»De är för få för att orka med att både utveckla organisationen och medverka i rekrytering och utbildning.«

SVEN NYGREN, VD LEDARINSTITUTET

I utvärderingen vittnar företrädare för distrikten om att utvecklingskonsulenterna haft stor betydelse för att få igång verksamhet och stötta distriktens personal.

– Mitt intryck är att distriktskonsulenterna inte har engagerats i förbundets utvecklingsarbete som man skulle önska, säger Sven Nygren. Men där har utvecklingskonsulenterna fungerat som brobyggare och hjälpt till att stärka sambandet.

EN VIKTIG SLUTSATS i hans rapport är att det inte räcker med fem utvecklingskonsulenter.

– Det är nödvändigt att utvidga deras skara, så att de täcker landet. De är för få för att orka med att både utveckla organisationen och medverka i rekrytering och utbildning.

Han tror också att utvecklingskonsulenterna har en viktig roll i det fortsatta utvecklingsarbetet. Samtidigt som han berömmar IOGT-NTO för att, som en av få traditionella folkrörelseorganisationer, ha lyckats vända en nedåtgående trend, uppmanar han till fortsatt hårt arbete.

– Det återstår mycket innan det nya genomsyrar förbundet på alla nivåer. Det gäller att få gamla och nya föreningar att utvecklas tillsammans, att förena gamla och nya arbetsformer och att få alla nya medlemmar att hitta en plats.

– Det kräver mycket erfarenhetsutbyte och mycket uppmuntran. Och det är en viktig uppgift för utvecklingskonsulenterna.

EVA ÅHLSTRÖM

e.a.ahlstrom@iogt.se

BAKGRUND UTVECKLINGSKONSULTENTER

TJÄNSTERNA som utvecklingskonsulenter inrättades som ett led i det utvecklings- och förnyelsearbete som IOGT-NTO inledde 1999. Konsulenternas uppgift är att stötta och utveckla organisationen, lokalt och regionalt, så att den underlättar arbetet med de tre verksamhetsområdena.

IOGT-NTOs UTVECKLINGSKONSULENTER

Spridda över hela IOGT-NTO-landet

Här är en presentation av rörelsens fem utvecklingskonsulenter Elisabeth, Eduardo, Robert, Peer-Olof och Lizette.

Elisabeth

■ **ELISABETH BERGSTRÖM,**

Forshaga, Värmland

Ålder: 55 år

Arbetar i Skaraborg, Värmland, Västmanland, Dalarna och/eller där intresse finns att samarbeta med mig

Bakgrund: Verksamhetschef/ rektor i förskola/grundskola, ideella uppdrag i olika styrelser, bland annat Lärarförbundet, Vårdkedjan Karlstad, Bryggan Karlstad

Roligast i jobbet: Att försöka möta människor där de befinner sig i verksamheten och därifrån påbörja ett utvecklingsarbete tillsammans

Svårast i jobbet: De långa avstånden gör det svårt med personliga möten så ofta som det skulle behövas för att få kontinuitet i arbetet och få till en långsiktig, hållbar utveckling

Jag är bäst på: Samarbetsfrågor, organisationsfrågor, struktur, ekonomi, utvecklingsarbete

Något de flesta inte vet om mig: Jag har både traktor, motorsåg och blått järnspett (som jag kan använda)

Eduardo

■ **EDUARDO ROSSEL,** Växjö

Ålder: 40 år

Arbetar i Göteborg, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Blekinge, Skåne, Halland

Bakgrund: Distriktskonsulent i Kronoberg, webbredaktör åt drugsmart.com, studieledare i IOGT-NTOs förbundsstyrelse och ledamot i NBVs förbundsstyrelse

Roligast i jobbet: Att få vara med i en organisation som förändras och utvecklas

Svårast i jobbet: Att få andra att se den enorma kraft som en folkrörelse har

Jag är bäst på: Starta nya projekt, entusiasmera andra och se möjligheter hos alla jag möter

Något de flesta inte vet om mig: Jag är egentligen är en romantiker som gråter när hjälten eller hjälntinnan dör i slutet av boken/filmen

■ **ROBERT LINDH,** Haninge

Ålder: 44 år

Arbetar i Jämtland, Medelpad, Gävleborg, Uppsala, Gotland, Östergötland

Bakgrund: IOGT-NTO-konsulent i Haparanda, UNF-konsulent i Östergötland, IOGT-NTO-konsulent i Stockholms distrikt, förbundsanställd på IOGT-NTO-rörelsens skolkontor och förebyggande arbete

Roligast i jobbet: Alla positiva

medlemmar i mina distrikt

Svårast i jobbet: Att hinna vara överallt

Jag är bäst på: Coacha, motivera

Något de flesta inte vet om mig: Det tänker jag nog hålla det hemligt ett tag till:-)

Robert

Peer-Olof

■ **PEER-OLOF MOBERG,** Umeå

Ålder: 54 år

Arbetar i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland

Bakgrund: Ungdomsledare, UNF-konsulent, bibliotekarie, kulturarbetare, ledamot i IOGT-NTOs förbundsstyrelse

Roligast i jobbet: Att arbeta med barn och föräldrar som betraktats som "losers", se dem

växa och våga tro på framtiden

Svårast i jobbet: Förändring – att övertyga människor om att nya lösningar kan ge nya möjligheter

Jag är bäst på: Prata (skratt) och se möjligheter

Något de flesta inte vet om mig: Jag har alltid drömt om att dansa balett!

Lizette

■ **LIZZETTE MASTERSON,**

Stockholm

Ålder: 46 år

Arbetar i Stockholms- och Södermanlands distrikt.

Bakgrund: Arbetat med ljud och bild på Chalmers tekniska högskola, som informatör på öppenvårdsbehandling för alkohol/ drogberoende, konferensvärdinna och receptionist, datakurshandledare, fotokopist, fotografassistent, fritidsledare

Roligast i jobbet: Att det är oerhört socialt, att jag får träffa många olika människor

Svårast: Att integrera gammalt och nytt tänk inom rörelsen

Jag är bäst på: Se helheten, inspirera andra

Något de flesta inte vet om mig: Jag har arbetat som bartender i London på 80-talet!

EVA ÅHLSTRÖM

eva.ahlstrom@iogt.se

IOGT-NTO-medlemmarna diskuterar med kommunens politiker och tjänstemän.

Nykter träff med kommunfolk i Sollefteå

SOLLEFTEÅ "Vad blev det av alkoholpolitiska programmet Sollefteå kommun?" var temat för en mycket givande överläggning mellan politiker, tjänstemän och nykterhetsorganisationer i Sollefteå. Övre Ådalskretsen av IOGT-NTO och Västernorrlands Läns Nykterhetsförbund arrangerade, och Mats Danielsson från Länsnykterhetsförbundet var moderator.

Det blev några timmars givande utbyte, inte bara om kommunens nyligen antagna alkohol- och drogpolicy utan också om andra av rörelsens hjärtefrågor.

Det var den andra överläggningen mellan nykterhetsrörelsen och kommunfolket – men säkert inte den sista. Den positiva dialogen kommer att fortsätta.

BJÄRNE ENGHOLM

Dags att utse 100 kongressombud

KONGRESSEN Till IOGT-NTOs kongress i sommar ska distriktet som vanligt utse 100 ombud. Varje distrikt får först två ombud, och sedan fördelas återstående platser efter antalet medlemmar. Dalarna, Jönköping och Stockholm är störst och får utse sex ombud vardera, Gotland är minst och får nöja sig med två. Jämfört med förra kongressen har Stockholm, Jönköping, Halland och Göteborg fått ett ombud mer, medan Skåne, Värmland, Västernorrland och Norrbotten förlorat en plats var. Övriga distrikt får skicka lika många ombud till Uppsala som till Piteå för två år sedan.

Mer om sommarens kongress finns att läsa på www.iogt.se/kongress2007

Omtanke i Västerbotten

VÄSTERBOTTEN Programmet ska heta Omtanke och handla om barns utsatthet i samhället. Det är utgångspunkten för en stor satsning på närradio hos IOGT-NTO i Västerbotten. – På 80- och 90-talen sände rörelsen närradio i Västerbotten, säger distriktskonsulent Åke Eriksson.

Lapptäcke vävt för att värma för tidigt födda barn.

VÄRMER DE MINSTA

LAPPTÄCKEN På Sunderbyns sjukhus i Norrbotten får de för tidigt födda barnen hjälp av IOGT-NTO med att hålla värmen. Det är medlemmar i lokalföreningen i Arvidsjaur som förser dem med varma, vackra och välsydda lapptäckan. En grupp kvinnor träffas en gång i veckan för att sy tillsammans, och de senaste månaderna har de tillverkat lapptäcken på löpande band. Minst 50 ska det bli, har de lovat – och alla med olika mönster och komposition.

– Det här är en uppskattad verksamhet, både av dem som syr täckena och av sjukhuset, säger Inge Andersson, ordförande i IOGT-NTO i Arvidsjaur.

– Dessutom ger det god PR för vår rörelse, tillägger han. Det kanske kan vara ett tips till andra föreningar med medlemmar som tycker om att sy. Hör bara av er till närmaste BB om storlek och material.

– Minst 50 barntäckan ska det bli, förklarar Iréne Andersson som på bilden längst upp till vänster visar upp ett av gruppens fina handarbeten.

/EÅ

FOTO: INGE ANDERSSON

En radiomediagrupp har bildats med företrädare för IOGT-NTO, UNF och Junis. Till gruppen har de också knutit mediautbildaren Sören Jacobsson från Pingströrelsen.

Programmet ska till en början sändas över Skellefteå och Umeå. I Skellefteå har IOGT-NTO en egen studio, i Umeå får man låna en studio av Pingströrelsen.

– Vi tänker oss en timmes program, säger Åke Eriksson. Först en halvtimme där barn pratar med barn, till exempel om hur de påverkas av vuxnas alkoholkonsumtion, om mobbning, skönhetsideal och liknande, och sedan en halvtimme om och för vuxna.

Under våren pågår programplanering, rekrytering av deltagare och en del inspelning.

– Och i höst blir det full fart, lovar Åke Eriksson.

Några av dem som jobbar med närradiosatsningen samlade till en "mediadag" för planering och utbildning.

FOTO: ÅKE ERIKSSON

FÖRENINGSTIPSET DET GÅR ATT PÅVERKA DIN KOMMUNS ALKOHOLPOLITIK

När Sollefteå kommun lade ut sitt förslag till alkohol- och drogpolicytiskt handlingsprogram på hemsidan och bad om synpunkter, såg IOGT-NTO-föreningen en möjlighet att påverka – och lyckades. – Vi gick igenom förslaget ordentligt och skrev ner våra synpunkter, berättar Kristina Strömberg, som höll i pen-

nan tillsammans med Bo Hellström.

– Vi var noga med att lyfta fram det som var positivt i förslaget, samtidigt som vi pekade på det som fattades.

När handlingsprogrammet antogs av fullmäktige, hade föreningen fått igenom flera av sina förslag till ändringar.

– Ett exempel är att en

punkt om att kommunens fritidsgårdar ska ha en alkohol- och drogpolicy nu inleddes med en mening om att fritidsgårdarna ska vara alkohol- och drogfria.

IOGT-NTO-föreningen fick också gehör för att inte alla föreningar med barn- och ungdomsverksamhet måste ha en alkohol- och drogpolicy

för att kunna få bidrag från kommunen.

– Dessutom fick vi med ett krav på utbildning om alkoholens risker och effekter för alla arbetsledare och fackliga företrädare, säger en påtagligt nöjd Kristina Strömberg.

EVA ÅHLSTRÖM

eva.ahlstrom@iogt.se

FÖRENINGSTIPSET Hör av dig till Accent med ditt bästa föreningstips på telefon 0733-72 62 50 eller e-post accent@iogt.se. Det bästa föreningstipset under månaden belönas med en miljonlott.

BÄSTA TIPSET!

Får en miljonlott!

»Nu drar alla grenar av rörelsen åt samma håll här. Det hoppas vi blir stilbildande för hel landet.«

ERIK JANSSON, ordförande för IOGT-NTO-föreningen i Norrtälje.

Det finns fler aktiva föreningar i Norrbotten

NORRBOTTEN I reportaget om Norrbottensdistriktet i Accent nr 2 nämndes bara några av de aktiva IOGT-NTO-föreningarna i länet. Det har upprört medlemmar i Arvidsjaur, som inte nämndes i artikeln.

– Vi har en aktiv förening med över 160 betalande medlemmar och stor studieverksamhet, förklarar ordförande Inge Andersson.

– Förra året hade vi 2 529 studietimmar, i allt från alkoholpolitik till att meka med skoter, och 43 kulturarrangemang.

Dessutom har föreningen alltså en grupp duktiga sömmerskor, som syr söta lapptäcken till de allra minsta barnen.

/EA

Dalarnas äldsta tidning i ny form

DALARNA Vägbrytaren, som är IOGT-NTO Dalarnas distriktstidning, har fått en ansiktslyftning. Layouten är ny, och tidningen har fått färg.

– Vägbrytaren är Dalarnas äldsta tidning, berättar distriktskonsulent Lena Borgs. För oss är det stort att den fått ny layout och att vi kan trycka den i färg.

– Det är roligt att presentera den för våra gamla och nya medlemmar, fortsätter hon och passar samtidigt på att tala om att Dalarna är det distrikt som haft den största nettoökningen av medlemmar under 2006. Nu är det 839 fler som får Vägbrytaren.

Tidningen delas ut som bilaga till Accent.

Vägbrytaren i nykostym.

Eldsjäls fonder fortsätter att gå bra

ELDSJÄL –2006 var fjärde året i rad med stark uppgång, konstaterar VD Johan Svens. Alla börser har gått uppåt, och våra fonder har följt med. De har till och med gått lite bättre

än jämförelseindex för hela börsen.

En positiv utveckling för fonderna betyder också att de 2 500 spararna, som är både enskilda personer och föreningar, fått mer pengar att fördela i gåvor till föreningar eller församlingar.

2006 blev det 3,4 miljoner kronor som kunde användas till exempel till ungdomsverksamhet eller internationellt arbete.

– Varje sparare i Eldsjäls fonder har själv valt vem som ska ta emot gåvan från det egna sparandet, säger Johan Svens.

Under 2006 har fonderna bytt namn. Fonden Eldsjäl 1 heter nu Eldsjäl Sverigefond, Eldsjäl 2 har blivit Eldsjäl Gåvofond, och U-hjälpsfonden har bytt namn till Eldsjäl Biståndsfond.

RÖRELSEN I MEDIA

Politiker bör få drogutbildning

ÖRNSKÖLDSVIKS ALLEHANDA berättar i en stor artikel om en motion till kommunfullmäktige av "nykterhetskampen och s-politikern Olle Häggström" som hävdar att politikerna kan för lite om alkoholfrågor. I motionen föreslår han därför tillsammans med Jan-Olov Häggström att politikerna ska få utbildning om den kunskap och forskning som finns på området innan de antar ett nytt drogpolitiskt program.

Rörelsen växer 1

SVERIGES RADIO SKÅNE har intervjuat IOGT-NTOs distriktssordförande Ingrid Jägerhed om den stora medlemsökningen. Bara i Skåne ökade antalet medlemmar under förra året med 1 300. I intervjun förklarar Ingrid Jägerhed det ökade intresset med att folk har tröttnat på att se allt fler skadas av alkohol. "Många tycker att det är jobbigt när de ser sina kompisar bli beroende, och då tar de steget till oss."

Rörelsen växer 2

NORRKÖPINGS TIDNINGAR uppmärksammar också att IOGT-NTO växer. I en stor intervju berättar Mattias Ravander, ordförande i lokal-föreningen Vidar i Söderköping om rörelsens historia och utveckling, i landet och i Östergötland, om förbudsomröstning, demokratisk skolning och folkbildning. "Alkoholen var och är ett hot mot demokratin", konstaterar han.

/EA

FÖRENINGSBILDEN SKICKA IN DIN BÄSTA FÖRENINGSBILD

NYSTART! Projektet "Nystart Norrtälje" firades med öppet hus på IOGT-NTO-gården. Cirka 200 personer i alla åldrar hade hittat dit, många för första gången. De bjöds på program hela dagen, från en Pippi Långstrump-föreläsning av Junisföreningen Dagdroppen från Huddinge till föreläsningar om alkoholsituationen i Norrtälje och IOGT-NTOs förebyggande arbete. Elin Ek, mer känd som Grynet, talade om att vara sig själv och tro på sig själv. Och den intensiva dagen avslutades med ett uppskattat disco för ca 80 barn och ungdomar.

FOTO: LIZZETTE MASTERSON

Hyr sommarhus

Här presenteras bl a några av IOGT-NTO-rörelsens sommarhus som du som medlem kan hyra. – Nyktra medlemmar i "nyktra" hus

Stuga på vacker ö mitt i Småland

Mitt i glasriket, möbelriket och hästriket. 75 min. till Öland, Halmstad

Sekelskifttestorp 6 km utanför Växjö för 4 personer uthyres. 2 rum och kök med öppen eld, TV, veranda i söderläge, bad, fiske. Egen roddbåt och 600 m till land. Modernt duss, dusch, vedbastu i annex. 350 kr per dygn – mer info: www.iogt.info/Storon/Storon.htm. Bokning: Helen 0470-65972, UNF 38 VÄXJÖ.

SEMESTRA

i hjärtat av Värmland

I naturskön kulturmiljö, mitt i sagornas och diktens, konstens och musikens landskap!
Boende i olika former, även vandrarhem och tält för enskilda, familjer, grupper och större läger.
Kontakta oss för mer info.

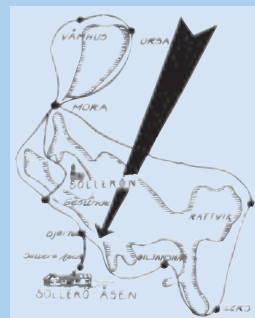

Tel 0552-302 39 Fax 0552-300 03
E-post ransberg@nsf.scout.se www.nsf.scout.se/ransberg

Välkommen året runt till IOGT-NTO Dalarnas Kurs- och Fritidsgård

Helårsöppen anläggning med milsvid utsikt över Siljan

Åsengården ligger 350 meter över Siljans nivå.

Utsikten kan ej beskrivas – den måste ses.

Planera in ett stopp – långt eller kort – i Sollero-Åsens vackra fäbod.

STUGOR • RUM • CAMPING

Hyr per dygn, kortvecka eller vecka.
Tel: 0250-210 70, 070-546 65 41 • Fax: 0250-215 40
asengarden@telia.com • www.asengarden.nu

Välkommen till norra Öland...

...och ett semesterhem i drogfri miljö som drivs av Föreningen Nyktra Järnvägare (f d JHF)

Här finns möjlighet att hyra en lägenhet eller stuga (2 till 6 bäddar). Plats för husvagnar och tält finns också.

Vill du veta mer:
Kontakta Per Uno Johansson
Tel: 036-66032
E-post: gpuj@telia.com

FNJ:s Semesterhem Böda

Scoutstugan mitt i Sörmland

Den fina scoutstugan i Flen ligger avskilt och naturskönt alldeles vid sjön Orrhammarren 3 km utanför Flen. Huvudbyggnad med storstuga, kök med full utrustning för 20 personer, toalett, dusch, bastu och rum med 2 bäddar i våningssäng. Dessutom

4 småstugor med vardera 2 våningssängar. Bad. Kanoter.

Flens Scoutkår av NSF – Nykterhetsrörelsens Scoutförbund.

Tel 0157-121 91, e-post: bitte62@yahoo.se

Tel 0157-146 39, 070-658 66 70, e-post: thor.andersson@telia.com

Västmannagården

- Vackert belägen med eget bad vid sjön Lilla Aspen i Fagersta.
- Övernattningstugor. Självhushåll. Stor samlingslokal.
- Även lämplig för kurser, läger och camping.
- Tillgång till bär- och svampmarker. Fiskemöjligheter.

Info. och bokning: Jan-Eric Wester 0220-157 19, 070-378 11 72

Semestra vid Siljan

Mysig, nyrustad timmerstuga med ogenerat läge vid Siljans strand, 3 km norr om Leksands centrum.

Storstuga med öppen spis och 4 bäddar, varav 2 i våningssäng. Kök med elspis och kyl, wc-dusch, egen badstrand. Rök-, drog- och djurfritt. Uthyras veckovis.

Välkommen att ringa Kicki 0247-100 04, 073-696 79 85 för info och bokning.

Byggnadsföreningen Svea i Leksand

IOGT-NTO växer – läsekretsen växer...

Annonsera i Accent

– det naturliga sättet att nå engagerade läsare.

Annonsförmedlingen sköts av Janne Moréus, medlem i snart ett halvsekel.

REKLAMBYRÅN I KÖPING

Glasgatan 21,
731 30 Köping

Tel. 0221-213 40
070-346 346 2

janne@info reklam.nu
www.info reklam.nu

SOBER RESOR

PERU

29 sept–13 okt 2007

Möt ett färgstarkt land med ett stolt folk. Musiken, språket, färgerna tycks förflytta dig bakåt i tiden till det stora Inkarikets tidevarv.

Följ med på en resa bland andiska indianer och mäktiga kondorer. Vi besöker bland annat de flytande vassöarna i Titicacasjön och inkaruinerna vid Machu Picchu.

Du får njuta av Andernas bergskedja med vindpinade höglätter och djupa canyon. Peru ger dig en upplevelse utöver det vanliga.

SÖDRA KINA

8–24 nov 2007

Resan i Södra Kina ger dig en mångfasetterad bild av detta kontrastrika land från den pulserande storstaden Shanghai till en stillsam båtfärd på Lifloden.

Under vår rundresa med flyg, buss och båt får du uppleva skillnaden mellan det gamla och nya Kina i städer och på landsbygd. Vi besöker några av Kinas mest färgstarka provinser och spektakulära landskap, såsom Sockertoppsbergen och Stenskogen samt möter många spännande minoritetsfolk i bland annat Lijiang och Dali. Resan kan avslutas med några extra dagar i Peking.

Båda resorna har svensktalande reseledare och guider/översättare.

Vill du veta mer om våra resor? Ring, skriv eller faxa till SOBER-resor, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, så sänder vi mer information. Tel. 031-26 53 30, fax 031-340 86 34. E-post: soberresor@telia.com • Hemsida: www.soberresor.se

Res med Sober-resor – nykterhetsrörelsens egen researrangör!

Nyktra kvinnor bildar orden

Tempelriddareorden har funnits i Sverige i 120 år – bara för män. Nu har den fått en kvinnlig parallell, Tempelbyggareorden. Anita Ljusberg är en av grundarna.

■ VAD ÄR TEMPELBYGGAREORDEN?

– Tempelbyggareorden är en kvinnlig helnykter orden, som bygger på kristen etisk grund. Vi kräver en personlig tro, men man måste inte tillhöra Svenska Kyrkan eller något annat trossamfund för att vara med. Det handlar mera om etik och moral, att veta vad som är gott och ont. TBO har samma ideologiska grund som Tempelriddareorden, TR. Det är en orden som är öppen bara för män, och som grundades i USA 1845 och kom till Sverige 1887.

■ HUR FICK NI IDÉN ATT SKAPA EN NY ORDEN?

– Diskussionerna om att bilda en kvinnlig parallellorden började inom TR och TRs damklubb (som inte deltar i ordensarbetet), och så var vi några kvinnor som träffades och började fundera tillsammans.

Det som fick oss att fatta beslutet var för det första att vi ansåg, och anser, att för många kvinnor dricker alldeles för mycket alkohol, och för det andra att vi ville grunda en orden. Därför startade vi den första förgården i Stockholm 2004.

Men "riddare" var inget för oss, det förknippar vi med krig och svärd. Vi fastnade för "byggare", eftersom kvinnor i alla tider varit de som byggt hemmen.

■ VAD VILL TBO, VAD HAR DEN FÖR SYFTE?

– Vi vill samla kvinnor med etiska och sociala intressen till ett systerskap, grundat på sanning, kärlek, renhet och trohet.

Vi vill påverka människor, inte så mycket utåt som inåt. Vi vill vara en livets skola, där man lär känna sig själv. Idag när allt

Anita Ljusberg, en av grundarna till Tempelbyggareorden, en orden för kvinnor.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

»Idag när allt går så fort och alla har så bråttom, behöver vi något ställe där vi kan stilla oss.«

går så fort och alla har så bråttom, behöver vi något ställe där vi kan stilla oss, där vi bara är – tillsammans med systrar som vi kan dela både glädje och sorg med.

Vi har ingen egen utåtriktad verksamhet, men vi skänker pengar till angelägna ändamål. I julas lämnade vi till exempel bidrag till Frälsningsarméns "bullkyrka".

TBO har två tempel, Mälardrottningen i Stockholm och Ranrike i Uddevalla, och ett tredje håller på att bildas i Umeå. Tillsammans har vi idag ca 50 medlemmar. I samband med TRs konvent i Växjö i sommar ska vi bilda ett Stortempel för hela landet.

■ VARFÖR STARTADE NI INTE EN VANLIG FÖRENING?

– Jag är med i flera vanliga föreningar, men

det är inte detsamma. Vi kommer närmare varandra i TBO. Där är det lättare att lyfta på trycket och stötta varandra. Och jag vet att det är fler än jag som tilltalas av vackra ceremonier.

Som andra ordnar har TBO ett gradsystem. Man börjar i en förgård, där man måste vara med i nio månader innan man kan tas upp i ett tempel. Där invigs man successivt i allt högre grader.

Ritualerna är hemliga, liksom invigningen i de olika graderna. De ska innehålla moment av överraskning. Men annars är vi inte hemliga. Vi har till och med en hemsida – www.tempelbyggareorden.org

I vissa avseenden liknar TBO en förening. Vi har medlemmar, vi har en styrelse, och vi har en lokal där vi samlas. Det är inte demokratiskt, men vi har ett inre självstyre och medlemsinflytande som är knutet till vårt gradsystem.

■ VORE DET INTE BÄTTRE ATT ARBETA FÖR ATT KVINNOR SKA KUNNA VARA MED I TR?

– Det gick inte! Vi har haft diskussioner om det, och det finns många i TR som vill ha en blandad orden, med både kvinnor och män. Men alla vill inte det. Det finns säkert medlemmar i TR som inte tycker att det är bra med TBO, men vi har stöd av högsta ledningen i TR.

EVA ÅHLSTRÖM

eva.ahlstrom@iogt.se

FAKTA ANITA LJUSBERG

ÅLDER: 69

BOR: Solna

FAMILJ: Maken Mats, två barn och fyra barnbarn

ARBETE: Pensionerad sjuksköterska och patientombudsman

AKTUELL som en av grundarna av Tempelbyggareorden

PERSONNYTT

Stipendium till Mikael Rosén

MIKAEL ROSÉN har tilldelats årets stipendium ur Tyra och Thure E Westerbergs stipendiefond. Den som får stipendiet ska studera till läkare eller tandläkare, vara medlem i IOGT-NTO-rörelsen sedan minst tre år och får inte vara rökare. Mikael Rosén studerar till läkare vid Karolinska

Institutet i Solna. Han har tidigare varit anställd på IOGT-NTO.

Vice ordförande på halvtid

ANNA CARLSTEDT IOGT-NTOs vice ordförande får arvode motsvarande halvtid fram till kongressen i juli för sitt arbete för förbundet. Det har förbundsstyrelsen beslutat.

Jubileumspris till Nils Gärdegård

NILS GÄRDEGÅRD, läkare, har fått Svenska Carnegieinstitutets jubileumspris för sitt arbete med den så kallade Sundsvallsmodellen. I 15 år har han arbetat för drogfria arbetsplatser och utvecklat en modell, som tillämpas på en rad företag i Sundsvall. Priset är på 25 000 kronor.

Ny politisk assistent till kontoret i Bryssel

JEANETTE AHLGREN har anställts som politisk assistent vid IOGT-NTOs och studieförbundet NBVs gemensamma kontor i Bryssel. En av hennes första uppgifter var att delta i förberedelserna för det seminarium som IOGT-NTO nyligen genomförde i EU-parlamentet.

Minnesinsamling om julbasarer

HISTORIA I ordenshuset Brofästet på Skansen gestaltas verksamheten i en IOGT-loge på 1920-talet. Under Skansens julmarknad brukar huset hållas öppet med kaffeservering av IOGT-NTO-föreningar i Stockholm. Nu har vi planer på att genomföra en julbasar som på 20-talet.

Vi vill därför ha hjälp att samla in information om hur en julbasar inom nykterhetsrörelsen gick till på 20-talet, men även under andra tider. Skriv och berätta! Är ni flera i föreningen som har minnen kan ni träffas och hjälpas åt att minnas.

Vi vill veta allt möjligt kring julbasaren som företeelse. Vad hände under basaren? Vad sålde man, vad hade man för lotterier, hade man underhållning? Hur gick en paketauktion till? Medverkade ungdomslogen på något sätt? Var kom varorna och lotterivinsterna ifrån, tillverkade man själva eller köpte? Vilka var besökarna på basaren? Hur marknadsfördes den? Hur var

lokalen dekorerad?

Det är viktigt att ni försöker precisera vilken tid ni beskriver. Det var säkert en hel del skillnad på hur en basar gick till på 20-talet och på 50-talet. Ange om möjligt logens namn och nummer. Beskriv även vilken typ av ort som logen verkade på. Kanske finns geografiska skillnader eller mellan stad och landsbygd? Lista slutligen vilka som är uppgiftslämnare, gärna med kontaktuppgifter.

Om det finns arkivmaterial i form av fotografier, rapporter i

protokollen, räkenskaper, affischer eller flygblad som kan vara av intresse får ni gärna kopiera och skicka in. Det insamlade materialet kommer att bevaras i IOGT-NTO:s arkiv.

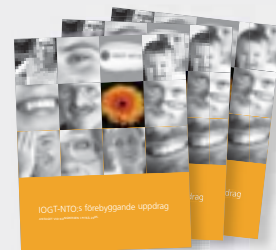
Materialet skickas in senast 2007-05-31 till adressen nedan.

IOGT-NTO
Att. Kerstin Kokk
Box 12825
112 97 Stockholm
e-post: kerstin.kokk@iogt.se

Vill ni låna material till utställningar?

Behöver ni utställningsmaterial i samband med en mäsas eller för en aktivitet i IOGT-NTO-lokalen? Då finns det expanderskärmar och roll-ups att låna från kansliet. Ni som lånar betalar fraktkostnaden, men inget mera. Gå in på www.iogt.se/butiken och titta vad som finns.

Förebyggarmaterial att beställa

Nu finns en ny version av broschyren **IOGT-NTO:s förebyggande uppdrag**.

I ett av fjolårets nummer av Accent följde det med ett särtryck om IOGT-NTO:s förebyggande arbete. Den har namnet **Ungas drickande vuxnas ansvar**, och kan beställas för användning till exempel under Folknykterhetens vecka.

Båda materialen kan gratis beställas på www.iogt.se/butiken eller på telefon 08-672 60 05.

Museivärdar till Skansen

PLATSANNONS I ordenshuset Brofästet på Skansen visar och berättar IOGT-NTO hur vår verksamhet och våra idéer har sett ut genom historien fram till idag. Huset speglar hur ett ordenshus såg ut i slutet av 1920-talet, men vi berättar om historien från mitten av 1800-talet fram till nutid.

Under alla dagar i juni, juli och augusti bemannar vi huset med museivärdar. Vi håller även öppet under vissa helger under resten av året. Tjänsten innebär timanställning och du arbetar efter ett schema. Arbetstiden är 10.15-17.15.

Som museivärd kommer du ensam att bemanna ordenshuset och ta emot besökare. Klädd i 20-talskläder berättar du om nykterhets-

rörelsens och husets historia, men också om IOGT-NTO-rörelsen idag.

Din ansökan vill vi ha senast 2007-04-16. Tala gärna om i den ansökan vilken period av sommaren du kan arbeta.

Ansökan skickas till
IOGT-NTO
Att. Kerstin Kokk
Box 12825
112 97 Stockholm

Du kan läsa mer om jobbet på www.iogt.se/jobb, eller kontakta Kerstin Kokk 08-672 60 27 alternativt Eva Persson 08-672 60 46. Du kan också mejla till kerstin.kokk@iogt.se eller eva.persson@iogt.se.

ÖNSKVÄRDA KVALIFIKATIONER

- Personligt engagemang i IOGT-NTO-rörelsen
- Erfarenhet av aktivt arbete i IOGT-NTO-rörelsen
- Förmåga att berätta om rörelsens verksamhet idag och om nykterhetsrörelsens historia
- Lätt för att läsa in texter i större omfattning
- Förmåga att kunna ta kontakt med främmande människor
- Tycka om att tala inför grupp
- Högskolestudier i museiämbeten är meriterande
- Du måste ha fyllt 18 år och vara medlem i något av rörelsens fyra förbund

Samverkan för lokal alkoholpolitik

MÅNADENS VERKSAMHETSIDÉ

Vad gör man om man är ensam om att vilja arbeta alkoholpolitiskt i föreningen? I Bengtsfors har fem medlemmar från fyra föreningar slagit sig ihop för att bedriva alkoholpolitik. De bedriver arbetet i studiecirkelform med materialet Alkoholpolitik 05 som grund.

Hittills har man genomfört Drogkampen, grillat politiker inför valet, skrivit många brev till politiker och olika organ, och till varje cirkelträff bjuder man in experter såsom socialsekreterare, handläggaren för alkoholtillstånd samt nya kommunalrådet.

Nära förestående är brev, information och kaffe till det 30-tal nyktra eller nästan nyktra politiker som man identifierat i kommunen. Vit månad erbjuds alla ledamöter i kommunfullmäktige, nämnder och styrelser.

Stig Johansson från IOGT-NTO-föreningen Dalblomman i Billingsfors är en av deltagarna i studiecirkeln, och han menar att IOGT-NTO:s alkoholpolitiska insatser centralt behöver kom-

pletteras med lokalt arbete, och att de har hittat en form som passar dem. Vi hoppas att fler som känner sig ensamma om att vilja arbeta alkoholpolitiskt blir inspirerade och hittar bundsförvanter i andra föreningar.

Har din förening också en verksamhet? Verksamheten ska gärna vara utåtriktad och agera snabbt där det behövs. Observera att det ska vara verksamhet som ni bedriver eller har genomfört. Månadens verksamhetsidé belönas med 10 000 kr. Skicka in ert förslag med motivering. Eftersom en verksamhetsidé väljs ut varje månad kan förslagen skickas in löpande under året.

IOGT-NTO

Att. Kerstin Kokk

Box 12825

112 97 Stockholm

e-post: kerstin.kokk@iogt.se

För senaste nytt,
besök **iogt.se**

IOGT-NTO-info på minoritetsspråk

Attförmädlavard IOGT-NTO står för på Sveriges nationella minoritetsspråk ska vara en självklarhet, och därför söker vi nu medlemmar som vill hjälpa till att översätta en kortare text på följande språk: samiska, finska, meänkieli, romani och jiddisch. Texten ska i första hand användas på vår hemsida, men eventuellt även i folder.

Om du tror att du kan hjälpa till att översätta, kontakta Lydia Mörling på telefon 08-672 60 20 eller lydia.morling@iogt.se.

Väggalmanacka för beställning

IOGT-NTO har tagit fram almanackor för 2007 och kan till exempel användas som tack vid föreläsningar, som pris vid tipspromenaden eller vid uppvaktningar. Beställ på www.iogt.se/butiken eller på telefon 08-672 60 05. Almanackan är gratis.

Bilderna i almanackan kommer från en fotoutställning. Från ensamhet till gemenskap. Vill du låna utställningen, kontakta Ann Törner på Våra Gärdar, 08-672 61 59 eller ann.torner@varagardar.se.

KALENDARIUM 2007

APRIL

- 17-19 ANT-pedagoger utbildas inför FNV
- 20-22 Förebyggargrupper, teorikurs, Tollare
- 20-22 Utbildning i Huskuren, helg 2 södra regionen, Moheda
- 21-22 Kamratstödssamling, mellanregionen
- 21-22 Medverkan med monter på Folkpartiets kommunala riksmöte, Örebro
- 25 Sista dag för motioner till IOGT-NTO-kongressen
- 28-29 Kamratstödssamling, södra regionen, Aspans kursgård

MAJ

- 4-6 Rörelsegemensam arbetsledarkurs för förtroendevalda arbetsledare
- 4-6 Utbildning i Huskuren, helg 2 mellanregionen, Stockholm
- 11-13 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder
- 14-17 Folknykterhetens vecka
- 17-20 Medverkan med monter på Miljöpartiets kongress, Norrköping
- 25-27 Utbildning i Huskuren, helg 2 norra regionen, Söderhamn

JUNI

- 1-3 Utskottshelg inför kongressen
- 13 Midsommarmingel, Bryssel

JULI

- 3 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder
- 4-8 IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Uppsala: www.iogt.se/kongress2007
- 8-14 Medverkan under Almedalsveckan, Visby

AUGUSTI

- 30-2/9 Medverkan med monter på Centerpartiets riksstämman, Kalmar

SEPTEMBER

- 21-22 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder
- 29-30 Metodutbildning för genomförare, förebyggande arbete, Tollare

OKTOBER

- 5-7 NordAN-konferens, Reykjavik
- 7 Fullt Hus i nykterhetsrörelsens lokaler, Våra Gärdar
- 13-14 Kurs för valberedare, Tollare
- 26-28 Riksträff för förebyggargrupper, Tollare

Om du vill veta mer om aktiviteterna i kalendariet kan du gå in på www.iogt.se/kalendarium, eller kontakta IOGT-NTO Direkt, 08-672 60 05 eller info@iogt.se.

Strid om drogtestar i skolan

I FOKUS I Helsingborg gör skolhälsovården slumpvisa drogtestar för att förhindra olyckor i gymnasieskolan. Framför allt på yrkesutbildningar där drog-påverkade elever är en uppenbar olycksrisk. Enligt Skolverket strider drogtes-terna mot skollagen, men kommunen hämtar stöd från arbetsmiljölagen.

REPORTAGE

Trafficking i folkhemmet

REPORTAGE Moa Karlbergs bilder om trafficking är skrämmande, vackra, annorlunda och vanliga på samma gång. Hon ville framställa problemet på ett nytt sätt och visar på samma gång att trafficking är något som finns mitt bland oss. Möt en av Sveriges intressantaste unga fotografer.

INTERVJU

Anna Carlstedt

INTERVJU IOGT-NTOs vice förbundsordförande Anna Carlstedt är en kvinna med många

strängar på sin lyra. Accent har träffat henne i ett samtal om nykterhet, Nostradamus, livspussel och fransk medeltidslitteratur.

GODA LIVET

Accent testar alkoholfritt

GODA LIVET Aldrig förr har Systembolaget haft så många alkoholfria alternativ som nu, hela femton stycken. Både Accent och Dagens Nyheters vinexpert Bengt-Göran Kronstam har smakat och bedömt inför vårens alla fester.

I RÖRELSE

Ny ledning tar över framgångsrikt lotteri

I RÖRELSE Miljonlotteriet fortsätter att slå nya rekord, och ge pengar till IOGT-NTO. Men Spero Spel går däremot på sparlåga vilket är en utmaning för den nya ledningen.

TIPS FÖR DIG SOM LÄSER TIDNINGEN BAKIFRÅN

Nr 3 April 2007

Rehabiliterat folkhemsbygge

22 REPORTAGE Gökhöjden utanför Karlstad var en del av det svenska folkhemsbygget som sakta flagnade bort. Idag har bostadsområdet fått nytt liv genom att bli ett rehabiliteringscenter för drogvård.

Fel byta ordförande vid årets kongress

6 DEBATT Åke Marcusson tycker inte att Peter Axelsons och Mats Gunnarssons argument för att byta ordförande vid årets kongress håller.

Sköna skratt läker både psyke och kropp

32 SKRATT När man har motvind i livet kan skrattet förlösa. Plötsligt känns allt lättare och man får perspektiv på sina problem. Man blir helt enkelt smartare av att skratta.

Rami Shaaban

28 INTERVJU För landslagsmålvakten Rami Shaaban är den nyktra och

muslimska uppväxten en stabil grund att stå på i framgång och motgång – både på och utanför fotbollsplanen.

Helnykterheten ifrågasatt i MHF

8 GRANSKNING Stödmedlemmarna i MHF, Motor-männens helnykterhetsför-

bund, har ökat drastiskt de senaste åren samtidigt som de helnyktra medlemmarna minskat lika drastiskt. Nu pågår i MHF en diskussion om att ta bort nykterhetslöftet för att kunna öka antalet fullvärdiga medlemmar.

Uppdrag att utveckla föreningarnas arbete

40 UTVECKLINGSKONSULTER Fem utvecklingskonsulenter är anställda i rörelsen för att lyssna på, inspirera och hjälpa IOGT-NTO-föreningarna att utveckla sitt arbete.

Tjuvgods som ökar självkänslan

Tjuvgods.se säljer tavlor, keramik och textilier, som tillverkats på landets fängelser. Föreningens mål är att ingjuta framtidshopp och självförtroende hos internerna.

■ **TJUVGODS.SE** – Ett bättre självförtroende ökar chansen till ett normalt liv efter frivårdningen, säger Curre Cederström, en av fyra initiativtagare till Tjuvgods.se.

Han har själv en bakgrund som kriminell och missbrukare och vet vad han talar om. Sedan många år är han HIV-smittad och lever numera på pension. I höstas berättade han om sitt liv i Accent.

– Det här är ett sätt för oss som har startat Tjuvgods.se att hitta en vettig sysselsättning. Vi hjälper oss själva, samtidigt som vi hjälper andra att komma på fötter!

Föreningen startade för drygt ett år sedan och grundtanken Tjuvgods är alltså att underlätta återanpassningen till samhället för de som suttit inne, genom att erbjuda behandling, boende och jobb – prylarna som säljs via Tjuvgods är "bara" ett medel för att nå dit.

MEN DET INNEBÄR JU inte att konsthantverken inte är fina nog. Tvärtom. Curre poängte- rar att det finns interner som är otroligt skickliga teknare, konstnärer och kera- miker – och genom Tjuvgods får de råg i ryggen och en vilja att producera. Plötsligt finns möjligheten att sälja utanför fängel- set – och det ger mersmak. Som exempel

På tjuvgods.se kan man köpa konsthantverk gjorda av interner på landets fängelser.

»Som exempel berättar han om Tommy Fredriksson, en duktig keramiker, numera drogfri och på rätt väg i livet.«

berättar han om Tommy Fredriksson, en duktig keramiker, numera drogfri och på rätt väg i livet.

– Det är personer som han som vi vill stötta, säger Curre och tillägger att inspira- tion ofta föder inspiration och genom den kick som en försäljning kan ge, kanske fler rycker upp sig och vill prova.

Försäljningen via nätet är än så länge ganska blygsam, men en och annan intres- sent finns. I en lokal i Stockholm har man också ett skyltfönster där keramik och annat ställs ut och vid några tillfällen har

man sålt konstverk på Street, en restaurang och galleri vid Hornstulls strand, samt på Slussen.

TJUVGODS MARKNADSFÖR SIG GENOM att besöka anstalter och berätta om verksamheten, främst i Stockholmsområdet. Men även i Skåne finns anstalter som är knutna till föreningen. Mun- mot – mun metoden är också effektiv och förhoppningen är att fler och fler ska bli intresserade.

Men mest stolt är Curre just nu över att Tjuvgods har lyckats ordna åtta nya boen- den i centrala Stockholm, för personer som muckat från anstalter. Boendet öpp- nar under våren. Här kommer de före detta internerna att få stöd, råd och hjälp för att komma igång med ett liv som vanliga med- borgare.

– Drömmen är att bygga ett slussboende för äldre kårfarare, som inte passar in i det vanliga samhället.

MARIA ZAITZEWSKY
accent@iogt.se

FAKTA TJUVGODS.SE

VAD: Tjuvgods i form av konsthantverk, exempelvis keramik, tavlor och textilier som tillverkas av interner på landets fängelser och som säljs på nätet.

VEM: Rolf Karlsson, ordförande, Curre Cederström, Lasse Honkonen och Kent Käke

VAR: i en lokal på Kungsholmen i Stockholm

SYFTE: att ingjuta hopp och självförtroende hos de intagna. Samt att förbättra deras möjligheter att återanpassas till samhället.

GODA NYHETER

Heja Sverige!

BARN Unicef har gjort en studie i 21 rika länder för att kartlägga hur barn har det. Sverige ligger i topp under rubriken "välbe- finnande".

VÄRLDEN Sverige är det sjunde bästa landet i vär- lden, enligt 300 000 tillfråga- de människor från 38 länder. Sverige uppfattas som exotiskt, välordnat, med ett trovärdigt styre och attrak- tiva människor, enligt Anholt Nation Brands Index.

LYCKA Enligt en ny brittisk- amerikansk studie är svensk- arna det folkslag i Europa som mår bäst – tack vare vårt låga blodtryck. Sämst mår tyskar och portugiser – åtminstone ur blodtrycks- synpunkt.

TÄNDER Svenska kvinnor har fått mycket bättre tand- hälsa. Dagens medelålders kvinnor har mindre karies, färre proteser och fler egna tänder än kvinnor för fyrtio år sedan. 1968 hade en 50- åring 14 egna tänder. Idag har hon 27.

ÅTERVINNING Sverige är nu bäst i världen på att återvinna elskrot. Förra året återvann vi över 15 kilo per person. 2002 återvanns bara 4 kilo per person.

MARIA ZAITZEWSKY

ACCENT MARS 2007

Tips för bakifrånsläsare på nästa sida